

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

MISTÄ TARINA ALKAA?

Käsikirjoittamisen esityö Seksinäytelmässä

Metti Puolukka Löfberg

Opinnäytetyö
Tammikuu 2010
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun
suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun suuntautumisvaihtoehto

LÖFBERG, METTI PUOLUKKA:
Mistä tarina alkaa? Käsikirjoittamisen esityö Seksinäytelmässä

Opinnäytetyö 50 s, liitteet 39 s
Tammikuu 2010

Vuonna 2009 kirjoitin tilaustyönä nuortennäytelmän. Näytelmän tarkoitus edistää nuorison tietoutta seksuaalisuudesta ja siihen liittyvistä paineista. Nimesimme näytelmän Seksinäytelmäksi.

Ideointi ja taustatutkimus olivat suuressa osassa Seksinäytelmää kirjoittaessani, joten päätin tutkia opinnäytetyössäni vaiheita ennen kuin varsinaista käsikirjoitusta aletaan laatia.

Aihepiiriin läpikotainen tutustuminen on tärkeää varsinkin arkaluontoisesta aiheesta kirjoittaessa, mutta myös jo ennalta tutut aiheet saattavat vaatia tarkempaa tutkimusta.

Opinnäytetyössäni käyn läpi myös tapoja päästä alkuun kirjoittaessa, käsikirjoittajalle tärkeitä käsitteitä sekä esittelen henkilöhahmojen ja draaman rakentamiseen tarvittavia aineksia.

Opinnäytetyössäni käyn läpi vaiheet tyhjistä paperista synopsiksen syntymään saakka.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Science
Degree Programme in Culture and arts
Option of screenwriting and visual expression

LÖFBERG, METTI PUOLUKKA:

Where does the story begin? The precognition in writing *Seksinäytelmä*
(The Sex drama)

Bachelor's thesis 50 pages
January 2010

In 2009 I wrote a play for young adults. The purpose of the play was to promote the youngsters' knowledge towards sexuality and the pressure related to it. We named the play *Seksinäytelmä* (The Sex Drama).

Idea creation and research had an important role in writing the play, so in my thesis I decided to study the phases of writing before the actual writing begins.

It is important to learn to know the topic, especially when writing about a delicate matter, but a familiar subject might also need detailed research.

In my thesis I also discuss writing routines and concepts that are important to a scriptwriter, and introduce elements that are needed when building drama and characters.

In my thesis I go through the phases from a blank sheet of paper to a full synopsis.

Keywords: Scriptwriting, play, study

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMEKSIANTO.....	8
	2.1 Toimeksianto käsikirjoittajalle.....	8
	2.2 Rajoitukset ja toivomukset.....	9
3	TAUSTATUTKIMUS.....	11
	3.1 Tutkimustyö.....	11
	3.2 Arkaluontoinen aihe.....	13
	3.3 Seksinäytelmän aihepiiriä tutkimassa.....	15
	3.4 Lähdemateriaalin yhteenveto.....	15
4	AIHE JA TEEMA.....	17
	4.1 Aihe.....	17
	4.2 Teema.....	17
	4.3 Seksinäytelmän aihe ja teema.....	18
	4.4 Käsitteitä.....	19
5	TYHJÄ PAPERI EDESSÄ.....	21
	5.1 Aloittamisen vaikeus.....	21
	5.2 Ideointi.....	22
	5.3 Kirjoittamistavat.....	23
	5.4 Flow.....	25
	5.5 Seksinäytelmän ideoinnista.....	26
6	TARINAN PERUSTUKSET.....	28
	6.1 Toimivat ideat.....	28
	6.2 Idean siivilöinti.....	28
7	DRAAMA.....	30
	7.1 Draaman muoto.....	30
	7.2 Draaman vaiheet.....	31
	7.3 Seksinäytelmän draamallinen muoto.....	34
8	HENKILÖHAHMOT.....	34
	8.1 Henkilöhahmosta.....	34
	8.2 Henkilöhahmon kirjoittaminen.....	36
	8.3 Erilaiset henkilöhahmot.....	37

8.4 Ryhmä.....	37
9 SYNOPSIS.....	38
9.1 Synopsiksesta yleisesti.....	38
9.2 Synopsiksen hyväksyttäminen.....	40
9.3 Seksinäytelmän synopsis.....	40
10 SYNOPIKSEN JÄLKEEN.....	42
10.1 Käsikirjoittaminen alkaa.....	42
10.2.1 Seksinäytelmän lähtökohtien toteutuminen.....	43
10.2.2 Seksinäytelmän muutokset eri työvaiheissa.....	43
10.2.3 Seksinäytelmän työstämisaika ja lopputulos.....	44
11 POHDINTA.....	46
12 LÄHTEET.....	49
13 LIITTEET.....	50

1. JOHDANTO

Riihimäen nuorisoteatterin toiminnanjohtaja Sanna Saarela tilasi minulta nuortennäytelmän vuoden 2008 lopussa. Näytelmä oli minulle ensihetkestä lähtien henkilökohtaisella tasolla hyvin tärkeä. Näytelmän suurimpana tehtävänä on tavoittaa nuoret ja herättää heidät ajattelemaan ja puhumaan valitsevista sukupuolikäsityksistä ja seksuaalisista paineista. Tämän takia aloin jo varhain pitää näytelmää informatiivisesti hyvin tärkeänä. Näytelmä on mahdollisuus puhutella ihmisiä. Valitsin Seksinäytelmä-nimen saaneen näytelmän opinnäytetyökseni juuri tärkeän sanoman vuoksi.

Seksinäytelmä on näytelmä, joka jo ensimmäisten askeltensa aikaan oli kaavailtu melko suureksi työksi. Seksinäytelmä on nuorisolle suunnattu, opitunnin mittaiseksi kirjoitettu näytelmä. Seksinäytelmä suunniteltiin toimivaksi sekä teatterin lavalle että muualle; näytelmä on suunniteltu kierrätettäväksi kouluihin ja tapahtumiin.

Seksinäytelmän tarkoituksena on edistää nuorison tietoutta seksuaalisuudesta, sen aiheuttamista paineista ja siihen liittyvistä peloista, epävarmuudesta, jännityksestä ja kaikista niistä uusista tuntemuksista, joita nuoren itessään on vaikea käsitellä. Keskeistä näytelmässä on nuorison tavoittaminen, asioiden ilmaiseminen nuorison omalla kielellä, samaistuttavien tilanteiden ja henkilöiden kerrottuna. Emme halunneet näytelmästä saarnaavaa emmekä liian valistavaa, emme julistusta, manipulointia, emmekä liioin shokeeraavaakaan. Tarkoitus oli herättää nuoriso ja heidän vanhempansa ajattelemaan.

Näytelmän suurimmaksi voimaksi muodostui jo alussa sen rohkeus. Aihepiirin ollessa aina ajankohtainen ja jostain syystä kuitenkin arkaluontoinen täytyi käsikirjoitusta lähestyä hyvin varustautunein mielin. Olin käsikirjoittajana työllistänyt itseni kokopäiväisesti tällä projektilla jo ennen varsinaisen käsikirjoituksen syntymää. Ennakkotutkimus, kohderyhmään tutustuminen, faktisen informaation paikkansapitävyyteen tutustuminen ja tilaajan toiveiden huomioonottaminen vei paljon aikaa. Käsikirjoittamista ja sen vaiheita tutkit-

taessa alun pitkäkestoisuus ja välttämättömyys käsitetään ennakkotutkimuksena ja pohdiskeluna. Alku on kuitenkin pitkäkestoinen ja monivaiheinen. Matkan alusta loppuun voi taittaa monin tavoin. Päätin opinnäytetyösäni tutkia työvaiheita ennen varsinaisen näytelmän kirjoittamista. Tutkimuksessani on liitteenä Seksinäytelmän käsikirjoitus, joka on pitkän prosessin tulos.

Niin käsikirjoittamisen kuin muunkin fiktiivisen kirjoittamisen taika on siinä, että se syntyy tyhjästä. Ensin ei ole mitään, yhtäkkiä pino paperia sisältää kokonaisen teoksen. Mistä tämä kaikki syntyy? Kokonaisvaltaisen kokemuksen rakentaminen vaatii kokonaisvaltaista ajattelua. ”Matkaamme sisältyi paljon tunteita, intuitioita, toisen kuuntelemista ja katsomista. Joskus ehkä väsyimme, mutta kävimme myös sellaisilla mielenalueilla, joilla kohdasimme salaisimmat toiveemme ja pelkomme. Meitä ei kuitenkaan pelottanut. Tämä kaikki tapahtui. Näkymätön muuttui näkyväksi. Eikö se ole teatterin magiaa?” (Salmi 2001, 73-74).

Näkymättömästä tulee näkyvää.

2. TOIMEKSIANTO

2.1 Toimeksianto käsikirjoittajalle

Näytelmän kirjoittaminen alkaa yksinkertaisesti kirjoittamis päätöksestä. Monissa tapauksissa näytelmäkirjailijat toimivat itsenäisesti intuition pohjalta luottaen näkemyksiinsä ja tarjoten tuotoksiaan esitettäväksi. Tällaisissa tapauksissa toimeksiantoa ei tehdä, eikä kirjoittaja siten ole riippuvainen tilaajan toiveista ja vaatimuksista. Tämä voi olla helpottavaa, mutta toisaalta myös hyvin epäedullista. Itsenäisesti, omasta tahdosta ja tarmosta kirjoitettu näytelmä on vapaa taideteos. Kirjoittaja noudattaa vain ja ainoastaan omaa näkemystään. Tästä syntyy kuitenkin levittämiseen liittyviä kysymyksiä. Tilaajan kanssa kirjoittajan ei itse tarvitse etsiä näytelmälleen sopivaa ohjaajaa tai teatteria. Levittämiseen liittyvät ongelmat ovat eritoten nuorten ja vielä tuntemattomien kirjoittajien päänvaiva. Uusilla kirjoittajilla on hankaluuksia saada tekstejään kaupaksi. Siksi on siunaus luoda suhteita. Omassa tapauksessani Sanna Saarelan tunteminen oli hyvin tärkeää.

Seksinäytelmä tilattiin minulta mittatilaustyönä. Ohjaaja asetti rajoituksia ja esitti toivomuksia. Hänen visiostaan tuli teekupin ääressä yhteinen visiomme. Onnekseni ohjaajan ideat olivat mielestäni mitä toimivimpia, hänen rohkeutensa rohkaisi minua, hänen teatteritietämyksensä antoi minulle neuvoja ja apuja. Muistan hänen maininneen ennalta sanan ”opettava”. Halusimme toteuttaa valistuksenomaisen opetuksen kuitenkin niin, että se kerrotaan nuorilta nuorille, heidän omia sanojaan käyttäen, mahdollisimman rehellisesti.

Tärkeintä oli vapaus. Ohjaaja esitti kymmenet ideansa, rupertellen haarukoi ympäristöstä lisää ajatuksia, eritteli monenlaisia teemoja ja ennen kaikkea kuunteli minua. Siinä vaiheessa käsikirjoituksesta ei ollut olemassa vielä palastakaan. Pikkuhiljaa ideasillisalaatin syntyessä, ilmestyi paperille myös näytelmämme kantavat elementit, emme vain vielä tienneet sitä. Lopulta ohjaaja nauroi ja käski minun valita ajatuksista ja aihioista, mitä näin par-

haaksi, ehkä keksiä jopa kokonaan uudet ideat. Pian päätimme valita aiheeksi nuorison ja seksuaalisuuden. Meistä molemmista se oli tärkeä aihe.

Toimeksiannot ja tilaustyöt eivät aina asetu paikoilleen yhtä helposti kuin Seksinäytelmän tapauksessa. Monta kertaa pelkkää ideaa heitellään osapuolelta toiselle, ennen kuin saadaan päätettyä perusasioista. Toisinaan tilaajalla on liikaa sanottavaa, hän haluaa puuttua liaksi, toisinaan taas sanottavaa ei tunnu löytyvän tarpeeksi. Yhteistyö ei välttämättä ole kaikkien tahojen kanssa saumatonta, mutta toimivaksi se on saatava. Taianomaisuudestaan huolimatta teatteri on monille on vain ammatti. Omassa tapauksessani pääsin onnekkaasti työskentelemään parhaan henkilökohtaisesti tuntemani ohjaajan kanssa. Yhteistyö on niin alku- kuin loppuvaiheessakin yksi tärkeimmistä osa-alueista, ja siitä kirjoittavat kiittäen tai moittien monet merkittävät elokuvan- ja teatterintekijät. Oscar-palkittu käsikirjoittaja-ohjaaja Milos Forman (1996) kirjoittaa yhteistyöstään erään ohjaajan kanssa seuraavasti: ”Yhteistyössämme oli oudon etäinen, jotenkin mystinen sävy. Joka aamu luin Fricille, mitä olin edellisenä päivänä kirjoittanut. Tavallisesti olin kirjoittanut yhden kohtauksen. Hän kuunteli minua sanaakaan sanomatta. Lopetettuani lukemisen suljin vihkonni. Fric ei kommentoinut kuulemaansa eikä ehdottanut mitään. Näytti kuin hän olisi ollut aivan muissa maailmoissa.” (Forman & Novak 1996, 113).

Formanin tuolloisen kirjoitustyön tavoin monet tekstit jäivät vaille palautetta. Mielestäni tilaajan vastuu on asettaa rajat. Kirjoittajan vastuu on pysyä rajojen sisällä ja rikkoa niitä silloin, kun se on teoksen kannalta välttämätöntä.

2.2 Rajoitukset ja toivomukset

Tavallisesti tilaaja asettaa rajoituksia näytelmän kirjoittajalle. Usein rajoitukset koskevat rahallisia asioita, kuten kalliiden kohtauksien välttämistä. Tämän vuoksi käsikirjoittaja saa usein tietoonsa näytelmän tekemiseen suunnitellun alustavan budjetin, jotta hän tietää olla kirjoittamatta tekstiin liian kalliita elementtejä.

Toinen tärkeä ja yleinen rajoitus ja määräys on henkilömäärä. Tilaavalla taholla saattaa olla tiedossaan näytelmään rekrytoitavat näyttelijät, heidän ikänsä, kokonsa, ihonvärinsä ja muut henkilönrakentamiseen vaikuttavat ulkoiset tietonsa. Tällaisissa tapauksissa käsikirjoittaja saa tietoonsa henkilö-
hahmojen tärkeimmät tiedot, jotta hän osaa ottaa huomioon heidän mahdollisuutensa näyttelijöinä.

Monissa tapauksissa näyttelijät valitaan kuitenkin vasta myöhemmin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että käsikirjoittaja saisi halunsa mukaan kirjoittaa niin monta roolia kuin huvittaa, vaan tilaaja saattaa haluta päättää henkilö-
hahmojen enimmäis- ja vähimmäismäärän. Tilaaja saattaa haluta päättää myös näytelmässä läpikäytävän ajanjakson, ajan johon näytelmä sijoittuu, miljöön, vaihtuvien tapahtumapaikkojen määrän tai jopa kokonaan tapahtumapaikat. Usein näytelmän kestosta sovitaan alustavasti jo alussa. Tämä helpottaa kirjoittajan työnsuunnittelua.

3. TAUSTATUTKIMUS

3.1 Tutkimustyö

Kirjoittaja saattaa työelämässään joutua tilanteeseen jossa häntä pyydetään kirjoittamaan aiheesta, josta hän ei tiedä yhtään mitään. Kirjoittajalta saataan tilata sotaelokuva, johonkin historialliseen tapahtumaan pohjautuva näytelmä, lastenohjelman käsikirjoitus tai matkailusta kertova lyhytelokuvakäsikirjoitus. Mahdollisuudet ovat rajattomat. Käsikirjoittaja ei tiedä kaikesta kaikkea, joten taustatutkimus on välttämätöntä.

Kaikilla näytelmillä on sanoma. Jotkut näytelmät pyrkivät opettamaan, toiset avartamaan näkemystä, haastamaan katsojan. Jokaisella näytelmällä on tarkoituksensa. Näytelmä voi heittää opetuksensa suoraan katsojan silmille tai se voidaan piilottaa niin syväälle tekstiin, että osa katsojista ei ymmärrä sitä milloinkaan. Yleisön tarkoitus on ymmärtää ja tulkita, nauttia ja saada kokea. Sanoman ja opetuksen esittäminen katsojalle täytyy tehdä hienovaraisesti ja harkitusti. Tilaa mielikuvitukselle täytyy jättää, vaikka mitään ei jätettäisi piiloon.

Taustatutkimusta voidaan tehdä kirjallisuuden avulla, katselemalla toisia teatteriesityksiä, kuuntelemalla kohderyhmän mielipiteitä, tutustumalla kohderyhmään, kuuntelemalla musiikkia tai asettamalla itsensä kohderyhmän ja päähenkilön asemaan. ”Kirjallisena lähdemateriaalina voi olla kirjoja, artikkeleita, esitteitä, päiväkirjoja, oikeuden pöytäkirjoja tai mitä muuta tahansa. Alkuvaiheessa materiaalin keruu on enemmän tai vähemmän hakuammuntaa. Vähitellen kirjoittaja pystyy rajaamaan aiheensa ja kun näkökulma ja lähestymistapa ovat täsmentyneet, tietää yhä tarkemmin mistä suunnasta etsiä lisää tietoa.” (Aaltonen 1996)

Mahdollisuudet ovat rajattomat, eikä taustatutkimus välttämättä rajoitu pelkästään ennen kirjoittamista sijoittuvaan aikaan. Kirjoittaminen on elämäntapatyö. Kirjoittaja kirjoittaa kokee kaiken mitä kirjoittaa. Siksi jo varhaislap-

suuden kokemukset voivat olla ennalta aloitettua esitutkimusta. Useimmissa tapauksissa näin syvälle ei kuitenkaan tarvitse porautua.

Viihde, taide ja oppiminen kulkevat käsi kädessä teatterin lavalla. Kaikella on tarkoituksensa, ja jos taustatutkimus ja käsiteltävän aiheen läpikotainen pohjustus on onnistunut, lunastaa näytelmä kaikki lupauksensa. ”Jos viihdyttävää oppimista ei olisi, teatterilla jo rakenteensa vuoksi ei olisi mahdollisuutta opettaa. Teatteri pysyy teatterina silloinkin kun se on opetusteatteria, ja ollessaan hyvää teatteria se viihdyttää katsojiaan.” (Brecht 1965, 53).

Taustatutkimusta tehdessään kirjoittajan on huomioitava yllättäviäkin seikkoja. Pelkästään näytelmän aiheisiin ja teemaan liittyvän tutkimuksen lisäksi on opittava paljon asioita yleismaailmallisista tieteistä. Kirjoittajan on tunnettava todennäköisyydet. Hänen on saatava uskomaton tuntumaan uskottavalta, tehtävä tavanomaisesta järkyttävää ja saatava kivikovatkin sydämet itkemään. Koko elämän pituista taustatutkimusta tehdään kaiken aikaa. Omat kokemukset ja ympäristöstä opitut normit auttavat kirjoittajaa hahmotamaan tekstejään, luomaan uusia maailmoja. Ihmistuntemuksesta ja filosofisesta näkemyksestä on hyötyä. Kirjoittajan on oltava ennen muuta ajatteli- ja psykologian tuntemus on myös tärkeää, sillä suuri osa näytelmän dynamiikkaa pohjautuu henkilöihin, näytelmässä kuin näytelmässä. Tämän tiesi myös runoilija Bertolt Brecht. ”Näytelmäkirjailijan kannalta tärkeä ala on psykologia. On tapana olettaa, että joskaan ei tavallisen ihmisen niin ainakin kirjailijan on kyettävä ymmärtämään syyt, jotka tekevät ihmisestä murhaajan; hänen olisi muka ’itsestään lähtien’ pystyttävä luomaan kuva murhaajan henkisestä tilasta. Ajatellaan, että sellaisessa tapauksessa riittää, kun kirjailija kerran katsoo itseensä, ja sittenhän ovat vielä mielikuvituksen mahdollisuudet.” (Brecht 1965, 55).

Brechtin kyynisen toteamuksen mukaan kirjailijan olisi tunnettava, tiedettävä ja osattava kaikki, mutta eihän se ole mahdollista. Suurena haasteena kirjoittajalle toimii yleisön odotus. Moni odottaa täydellisyyttä. Niille monille täytyy antaa mahdollisuus saada odotuksensa toteutumaan. Melko kunnianhimoinen esimerkki esitutkimuksen tärkeydestä.

3.2 Arkaluontoinen aihe

Seksinäytelmän tiedettiin alusta lähtien olevan arkaluonteisia aiheita sisällyttävä teksti. Rohkean ohjauksen myötä siitä oli tuleva joitakin jopa suututtava esitys, joten taustatutkimus on tehtävä hyvin ja läpikotaisesti. Näytelmä esittää monia faktoja. Useat repliikit ovat suoraan kuin ihmisbiologian oppikirjasta. Koska näytelmän on tarkoituskin antaa uutta informaatiota sukupuoliasioista, oli minun kirjoittajana käytävä läpi laaja materiaali seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyen. Pelkkien biologisten faktojen tarkistaminen ei riittänyt, koska oli otettava huomioon myös kohderyhmän reagointi ja ennen kaikkea sen vanhempien suhtautuminen. Nuorten seksuaalikäytös on yhä melko vaiettu aihe, vaikka siitä on viime vuosien aikana noussut yksittäisiä kohuja. Aikamme ymmärrys ja informaatio seksuaalisuudesta on laaja, mutta nuoret eivät välttämättä pääse käsiksi kaikkeen olemassa olevaan informaatioon. Tämän takia Seksinäytelmä on opettava näytelmä.

Haaste ei ole vain siinä, että seksuaalisuutta koskeva materiaali saadaan kirjoitettua nuorten hyväksymällä kielellä, heidän ymmärtämiinsä tilanteisiin ja samaistuttavien henkilöiden sanomiksi. Suurempi haaste on saada informaatio ujutettua tekstiin niin, että siitä on enemmän hyötyä kuin haittaa. Suurin osa näytelmän informatiivisista kohdista ei kerro mitään sen kummempaa kuin biologianopettajat ja tietoisuuskampanjat järjestävät kondomikampanjat. Näytelmän tarkoitus on tuoda keskustelu nuorten lähelle ja saada heidät ajattelemaan itse sen sijaan, että tieto tyrkyttäisiin väkisin. Jos nuoret saavat aikaa ja tilaa ymmärtää asiat itse, heidän ei tarvitse reagoida uhmakkaasti. On vaikeaa määrittellä, onko informaatiota liikaa. Kuvittelen tiedon olevan vain hyväksi, mutta toisaalta sen sanotaan lisäävän tuskaa. ”Teatterin ja kasvatuksen suhde on ollut kautta aikojen paradoksaalinen. Toisaalta on katsottu, että teatterin antama tieto on ainutlaatuista ja sen takia korvaamatonta kulttuuripääomaa. Toisaalta on pelätty tätä voimaa ja teatteri on ollut kiellettyä ja sen tekijät lainsuojattomia.” (Korhonen & Ostern 2001, 77).

Kirjoittajan on heittäydyttävä, annettava osa itsestään. Se tekee tekstistä uskottavaa. Järki on kuitenkin pidettävä mielessä. ”Aiheesta kannattaa lukea niin paljon kirjallisuutta kuin on mahdollista ajan ja terveen järjen puitteissa. Suhteellisen lyhyessä ajassa käsikirjoittajan pitäisi päästä sisälle aiheeseen.” (Aaltonen 1996). Käsikirjoittajan on pidettävä mielensä avoimena. Ennakkoluuloisuus tai helppouskoisuus ei sovi työhön, jossa tarina koituu näytelmän henkilölle, ei kirjoittajalle itselleen. ”Toimittajakoulutuksessa korostetaan, että toimittajan tulee koota aiheeseensa tietoa ennakkoluulottomasti, laajalta alalta, monia eri lähteitä käyttäen aina kun se on mahdollista ja tarpeellista. On varottava liian aikaisin kiinni lyötyjä ennakkokäsityksiä. Samat asiat pätevät käsikirjoittajaan.” (Aaltonen 1996). Seksinäytelmää suunnitellessani haastattelin nuoria ja heidän vanhempiaan saadakseni käsityksen kielestä. Ennakkotutkimukseeni kuului myös aiheesta kirjoitetun kirjallisuuden lukemista, mutta koin kohdeyleisön tarkkailemisen hyödyllisempänä.

Kuten jo aiemmin mainittu, on katsoja saatava kokemaan esitys näytelmä, jonka hän katsoo. Hänet on herätettävä tuntemaan ja ajattelemaan. Seksinäytelmässä ajatuksien herättäminen on erityisen tärkeää, koska suuri osa koko esityksen ideasta on opettaminen ja herättäminen. ”Olimme kehittäneet juonellisen tarinan ja päähenkilöt, joiden kautta näytelmän tapahtumia elettiin. Jos pystyy kuljettamaan juonta päähenkilöiden näkökulmasta niin, että näyttelijä kokee maailman todeksi, syntyy uskottava elämys sekä vuorovaikutuksellinen suhde katsojan ja näyttelijän välille. Silloin katsoja pystyy samastumaan näytelmän henkilöihin: hän tuntee iloa, surua, häpeää, ahdistusta, lämpöä. Pääasia on, että hän tuntee jotain, eikä lähde teatterista välinpitämättömänä.” (Salmi 2001, 65). Ei siis riitä, että yleisö uskoo kertomuksen. Myös näyttelijän on uskottava roolia, jota hän näyttelee.

3.3 Seksinäytelmän aihepiiriä tutkimassa

Seksinäytelmässä tärkeintä on nuorten tavoittaminen. Tutustuminen nuorison käyttämään kieleen, heidän nykyään vallitseviin käsityksiinsä ja ajattelumalleihinsa veivät minut lähelle oman nuoruuteni häpeällisiä hetkiä ja ajatusmalleja, joista en aikonut luopua koskaan. Nämä ajatukset ovat kuitenkin kadonneet mielestäni jo aikapäiviä sitten, ja haluaisin voida sanoa 15-vuotiaalle itselleni, että vielä jonakin päivänä ajattelen toisin. Kun ajattelen itseäni tai tuntemiani teini-ikäisiä, huomaan kuitenkin, että he eivät halua kuunnella. He luulevat jo tietävänsä vastaukset ja tekevänsä oikein. Halusin hyödyntää näytelmää saadakseni heidät kuuntelemaan.

Seksinäytelmässä nuoret pohtivat asioita, joiden kanssa nuoriso oikeastikin kamppailee. Näihin asioihin tutustuessani koin järkytyksen hetkiä huomautessani, miten nopeasti aikuisuus halutaan saavuttaa ja miten pitkälle nuoret ovat valmiita menemään ollakseen pidettyjä. Nämä asiat muuttuvat rajummiksi koko ajan. Tämän tietääkseen ei tarvitse kuin lukea muutama sanomalehti tai salakuunnella puistossa notkuvia vihaisia nuoria. Paineet ovat suuret ja kasvavat kasvamistaan. Seksinäytelmällä haluan antaa helpotusta näille paineille.

3.4 Lähdemateriaalin yhteenveto

Kaikki lähdemateriaali antaa kirjoittajalle jotakin. Ristiriitaisen tiedot tai liian tarkoin selitetyt pikkutarkkuudet vievät tosin huomiota tärkeämmiltä seikoilta, mutta pääpiirteittäin terveellä järjellä vastaanotettua informaatiota ei voi olla liikaa. Suurin haaste lähdemateriaalin läpikäymisessä on tärkeiden asioiden seulonta, suuriin ja merkittäviin asioihin keskittyminen. ”Kirjallisen lähdemateriaalin käyttöön liittyy myös ongelmia. Jos lukee liikaa ja liian laajasti, voi olla vaikeaa erottaa tärkeä materiaali vähemmän tärkeästä. Osa tiedoista voi olla myös auttamattomasti vanhentunutta. Materiaalin julkaisuajankohta kannattaa pitää mielessä eikä lähdekritiikkiä saa unohtaa.” (Aaltonen 1996).

Yleensä yhteenveto lähdemateriaalista on parhaiten ja luotettavin tehtävissä vain kirjoittajan itsensä toimesta. ”Terve järki on viime kädessä se ainoa mitta, jonka mukaan voi arvioida paljonko ja kuinka perusteellisesti kirjallista materiaalia kannattaa tutkia.” (Aaltonen 1996). Kun lähdetiedot on tarkastettu, informaatiosta tehty yhteenveto ja tärkeät asiat seulottu, ei auta muu kuin käyttää tervettä järkeä ja siirtyä seuraavaan vaiheeseen, ideointiin.

4. AIHE JA TEEMA

4.1 Aihe

”Mistä aihe? Mistä saan kirjoittaa? Mistä voin kirjoittaa? Mistä minun pitäisi kirjoittaa? Näitä kysymyksiä pyörittelee mielessään käsikirjoittaja. Mielessä pyörivä aihe tuntuu vähäpätöiseltä, loppuun käsitellyltä tai kirjoittajan mielessä herää epäily, ettei oma tuntemus aihepiiristä ole riittävä. Vastaus epäilyihin on yksinkertainen: ne ovat kaikki täyttä totta. Kaikki on jo kerrottu, mikään aihe ei vaatimalla vaadi tulla kerrotuksi eikä kenenkään kirjoittajan tietämys mistään asiakokonaisuudesta riitä aukottomaan käsikirjoitukseen. Tästä huolimatta on päästävä eteenpäin!” (Nikkinen 2007, 165). Tarinan ja draaman aihe on valittava tarkoin. Aiheen täytyy vetää katsojaa puoleensa ja sen on oltava selkeä. Tietenkin tarinat voivat sisältää monia aiheita ja ideoita, mutta niiden on myös rakennuttava jonkin selkeän lähtöajatuksen ympärille.

Seksinäytelmän kertoo seksuaalisuudesta, nuorten paineista ja itsensä hyväksymisestä. Näistä muodostuu näytelmän aihe. Aihe on kuitenkin eri asia kuin teema. ”Aihe on jotain, mikä vetää kirjoittajaa puoleensa. Teema on puolestaan idea, joka yhdistää kaikkia aiheita.” (Nikkinen 2007, 165).

4.2 Teema

Teemasta puhuttaessa tarkoitetaan näytelmän tai tarinan syvintä viestiä. Tästä puhuessa voidaan myös käyttää sanaa *päälause*. Teema on tekstin sisäänrakennettu viesti, sitä ei sanota ääneen eikä liimata päälle esitykseen. Se välittyy katsojalle rivien välistä. Koko näytelmän tulee palvella teemaa, sen on pysyttävä yhtenäisenä ja kannettava koko näytelmän läpi. Kirjoittajan on tiedettävä mitä haluaa. ideointiin johtavat temaattiset valinnat vaikuttavat koko teokseen, joten on mietittävä tarkasti, mitä halutaan sanoa. ”Halusin kirjoitusprosessin kautta saada selville, mikä minun asemani on

suhteessa johonkin todelliseen.” (Almodóvar & Strauss 2008, 88). Teemaa voidaan myös pitää näytelmän sanomana tai väitteenä, mutta tästäkin on monia eriäviä mielipiteitä. ”Teema on eri asia kuin väite, sanoma tai viesti. Howardin mukaan teema muuttuu väitteeksi, kun siihen liitetään moraalinen viesti, jonka kirjoittaja yrittää todistaa oikeaksi.” (Nikkinen 2007, 178). Teema ei siis osoita katsojaa syyttävällä sormella vaan pyrkii vaikuttamaan katsojaan siten, että hän ajattelee moraalista sanomaa itse.

4.3 Seksinäytelmän aihe ja teema

Seksinäytelmän aiheena pidän ensisijaisesti nuorten seksuaalisia paineita. Tämän kertoo jo näytelmän nimi. Aihe on kuitenkin myös paljon muuta. Joku voisi tulkita näytelmän tärkeimmäksi aiheeksi ystävyysden loppumisen tai rakastumisen, sillä nämäkin aiheet ovat tekstissä läsnä. Itse pidän pääaihetta kuitenkin ajatuksena, josta koko idea sai alkunsa.

Löydän Seksinäytelmästä erilaisia teemoja. Valmista tekstiä tutkiessani, voin nimetä teemaksi esimerkiksi näytelmän kahden henkilön rakkaustarinan. Tällöin pukisin teeman lauseeksi: ”Mollan ja Bassen on hyväksyttävä itsensä, jotta he voivat hyväksyä toisensa”. Toisaalta näytelmässä suuressa osassa on myös Virpin ja Mollan välinen ystävyys, sen loppuminen ja uusi alku, jota voidaan myös pitää teemana. Moni katsoja on yllättävästi pitänyt Sakua, näytelmän hiljaista poikaa, tärkeimpänä henkilönä, sillä hänellä on eniten sanottavaa.

Temaattisia havaintoja tehdessäni huomaan, että näytelmän teema liittyy jokaisen henkilön näkökulmasta hyväksymiseen. Tämä on myös yksi lähtökohdista. Ennen ja jälkeen varsinaisen käsikirjoittamisen syntymistä, kirjoitaisin teeman selkeäksi päälauseeksi näin: ”Joukko toisistaan vieraantuneita nuoria joutuu auttamaan toisiaan hyväksymään itsensä.” Tästä on nähtävissä näytelmän teema, sanoma ja ehkä opetuskin. Terminologia sikseen, eiköhän tämä kerro tarpeeksi.

4.4 Käsitteitä

Eri koulukunnat pitävät aihetta, teemaa, väittämää ja sanomaa toisiinsa sekoittuneina käsitteinä. Näiden eroavaisuuksia onkin joskus vaikea erotella. Kirjallisuuden sanakirja tulkitsee sanan *teema* näin:

”Esimerkiksi sanataideteoksen perusajatus, johtoaihe; yleensä abstrakti idea, joka hahmottaa myös teoksen rakennetta ja on molemminpuolisessa vaikutusyhteydessä sen keskeisten elementtien – kuten motiivien – kanssa. (Mattila 1984.) Samuel Beckettin näytelmän *En attendant Godot* (1952, *Huomenna hän tulee*) keskeiseksi teemaksi voi määritellä turhan odottamisen tai elämän tyhjyyden. Pääteeman ohella teoksesta voidaan erottaa sivuteemoja. Teema saattaa ilmetä eksplisiivisestikin, mutta useimmiten on havaittavissa, eriteltävissä ja tulkittavissa vain epäsuorasti esim. toistuvia motiiveja tarkastellessa.

Antiikin Kreikassa ja Roomassa teema tarkoitti keskusteltavaksi tarkoitettua aihetta, jonka ympärille puhuja rakensi esityksensä.” (Hosiaislouma 2003, 914).

Sana *teesi* tarkoittaa melkein samaa:

”Väite, väittämä, joka yleensä halutaan keskustelun tai väittelyn alaiseksi; maalimankatsomuksellinen, moraalinen, poliittinen, tieteellinen jne. näkemys; tekstin propagoima aate tai oppi.” (Hosiaislouma 2003, 916).

Sana *aihe* taas selitetään näin:

”Teoksen käsittelemä asia tai kohde. Aihe ja teema on syytä erottaa toisistaan. Esimerkiksi Väinö Linnan *Tuntemattoman sotilaan* (1954) aiheena on Suomen jatkosota pienen sotilasjoukon kokemana, kun taas romaanin teemaksi saatetaan tulkita esim. sodan mielettömyys tai suomalaisen sotilaan sankarillisuus. Teoksen aihe on yleensä suhteellisen vaivatonta määritellä – usein se käy ainakin alustavasti ilmi jo kirjan nimestä -, kun taas teema on tulkintaa vaativa asia.” (Hosiaislouma 2003, 28).

Myös etymologinen sanakirja paljastaa teeman ja teesin tarkoittavan lähes samaa. ”Aihetta, johtoajatusta, perusajatusta yms. merkitsevä *teema* on

lainattu suomeen ruotsin sanasta *tema*, jonka perustana on latinan *thema*. Tämä tarkoittaa mm. aihetta, merkkiä tai käsiteltävää olevaa lausetta. Latinan sana on lainaa kreikasta, jossa *théma* on johdos verbistä *tithénai* 'asettaa' ja merkitsee sananmukaisesti 'se mikä on asetettu.' (Häkkinen 2004, 1288). Etymologinen sanakirja kertoo myös sanan teesi juontavan juurensa samoista alkuperistä, mutta on myöhemmin alkanut tarkoittaa enemmän *väittämää*. Tämä johtuu kreikan sanasta *thesis*, *väite*.

Sanan *aihe* alkuperää ei tiedetä, mutta etymologinen sanakirja määrittelee sen tarkoittavan syytä, perustetta, alkua.

5. TYHJÄ PAPERI EDESSÄ

5.1 Aloittamisen vaikeus

Jokainen kirjoittaja kokee aloittamisen toisinaan hankalaksi. Varsinkin kun edessä hämöttää kammottava aikaraja, pää on tyhjä ideoista, eikä ajatus tahdo kulkea. Tällaisissa tilanteissa toiset luhistuvat stressin alle, toiset taas saavat lisäpontta paineista. Aloittamista ja kankeudesta yli pääsemistä voi harjoitella monenlaisin keinoin. ”Kun ihminen tietää, että hänet hirtetään kahden viikon kuluttua, se auttaa häntä ihmeellisesti keskittämään ajatuk-sensa’, sanoi Samuel Johnson.” (Csicszentmihalyi 1990, 284). Tätä viisaut-ta voi hyvin soveltaa stressiä ja aloittamisen vaikeutta tutkiessa. Monikaan ei ole sormiaan napsauttamalla valmis kirjoittamaan toimivaa tarinaa, mutta kun opettelee aloittamaan tyhjästä, saattaa löytää itsensä jopa suureksi menestykseksi kasvavan tekstin äärestä.

Monet kirjoittajat kirjoittavat kaiken aikaa, myös silloin, kun he eivät varsi-naisesti työskentele. Vanhoja merkintöjä voi hyödyntää luodessaan jotakin aivan uutta. Ideoiden risteyttämisestä voi syntyä entistä ehompi idea. ”On-neksi minulla on kirjoitettuna jo paljon sellaista materiaalia, jota voin yhdis-tellä siihen mitä kirjoitan tällä hetkellä, sillä minä kirjoitan jatkuvasti. Olen vähän niin kuin Enrique, joka leikkaa sanomalehdistä pikku-uutisia: kaikki mitä luen, kaikki mitä minulle sanotaan, kaikki ympärilläni voi herättää kiin-nostuksen ja antaa minulle aineksia jo mielessäni olevaan fiktion.” (Al-modóvar & Strauss 2008, 314).

Useat kirjoittajat kertovat saavansa ideansa mistä tahansa. Hajut, maut, kaikilla aisteillamme koettavat asiat herättävät tunteita, tunteet ideoita, joista synnyttämme uutta, kirjoitamme tarinoita. On vain aloitettava. ”Ihmismieleen kertyy elämän mittaan monenlaisia havaintoja ja pikku oivalluksia, joiden käyttökelpoisuudesta ei koskaan voi olla varma.” (Forman & Novak 1965, 160).

5.2 Ideointi

”Mitä ideat ovat? Ne ovat ratkaisuja johonkin ongelmaan. Tuttujen asioiden uusia yhdistelmiä, näkökulman vaihdoksia, asioiden kääntämistä pääläelleen, assosiaatioita ja uutta ajattelua. Monet hyvät ideat ovat yksinkertaisia ja ilmeisiä. Sellaisia, jonka kuultuaan voi lyödä päähänsä ja ihmetellä, miksen itse keksinyt sitä.” (Aaltonen 1996). Näitä keinoja hyödyntäen käsikirjoituksen ensimmäisen konkreettiset palaset alkavat syntyä.

Seksinäytelmän ensimmäiset ideat löysivät tiensä muistikirjani sivuille vasta, kun olin kirjoittanut tuntikaupalla ylös puolikkaita ja keskeneräisiä ajatuksiani. Varsinaiset ideat syntyivät osittain varastamalla, osittain vanhaa uudeksi soveltamalla, osittain tajunnanvirran omaisen kirjoittamisen avulla. Suurin vaikutus oli kuitenkin omien kokemusten hyödyntäminen ideoinnissa ja itsensä kohderyhmän paikalle kuvittelu. Mitä minä olisin halunnut tietää nuorempana, mutten rohjennut kysyä? Millainen informaatio sai minut ärtymään ja käyttäytymään kapinoivasti? Miten minä nyt, kirjoittajana, annan informaatiota, herätän tunteita ja vältän kapinoinnin? ”Paras ideanlähde onkin oma elämä. Arkipäivän kokemuksia kannattaa havainnoida silmät auki ja sielu herkkänä; olla utelias näkemänsä, kuulemansa, tuntemansa ja kokemansa suhteen. Jokapäiväiset tilanteet, keskustelut, vitsit, todelliset elävät henkilöt voivat olla hyvää materiaalia käsikirjoittajalle.” (Aaltonen 1996). Toisaalta liiallinen henkilökohtaisuus ja todenmukaisuus voi tappa luovuuden. ”’Tyttö tuli’ on aiheeltaan niin henkilökohtainen että sen kirjoittaminen suoraan omista tytär-suhteista olisi ollut mahdotonta. Sensuuri olisi tukkinut kynän ja saanut vihot homehtumaan.” (Kautto 2009, 7).

”Aiheita ja ideoita voi etsiä ja miettiä tietoisesti lueskelemalla, kulkemalla ja tarkkailemalla ympärillä olevaa elämää tuntosarvet ojossa. Kirjoittamista voi tehdä päässään. Ideat hakevat muotoaan ja täsmentyvät.” (Jääskeläinen 2002, 38-39). Ideat syntyvät mistä tahansa. Niitä tulee kuunnella ja maistella ilman, että hassultakaan vaikuttavan idean tyrmää ensihetkellä. Jos kaikki ideat on kirjoitettu muistiin, on helpompi karsia ja vertailla. ”Idea kannattaa kirjoittaa muistiin. Eric Paicen mielestä se on kirjoitettava siihen muo-

toon missä se tulee mieleen. Jos se tulee kysymyksenä, kirjoita se kysymysmuotoon, jos se on dialoginpätkä, ennustus tai säe, kirjoita se siihen muotoon. Älä kirjallista sitä tai pue sitä siistiin kirjalliseen muotoon; on kyse kuvasta tai mielikuvasta, 'simenestä, jonka voi helposti tuhota.' (Aaltonen 1996). Eric Paice on käsikirjoittaja, joka on kirjoittanut laajan televisiokäsikirjoittamisoppaan 80-luvulla.

Käsikirjoitukselliset ideat saattavat olla aavistuksia yhden tai useamman henkilöhahmon luonteenpiirteistä tai sisäisestä konfliktista, tarinan juonenkulkuaan liittyviä seikkoja, palasia avainreplikeistä, mitä tahansa. Usein kirjoittaja muistaa ensimmäisen tulevaan käsikirjoitukseen liittyvän ajatuksensa, vaikka se olisi varsinaisen käsikirjoituksen valmistuessa hävinnyt tai kutistunut olemattomaksi. Joskus vaikeat ja hankalasti seurattavat juonikuviot kutistuvat työstäessä varsin simppeleiksi ja ymmärrettäviksi. Tärkeintä on muistaa koko ajan lähtökohdat. Onko käsikirjoituksen tarkoitus olla vaikeaselkoinen vai kertoa tarina keinolla millä hyvänsä?

5.3 Kirjoittamistavat

”Jokaisella kirjoittajalla on hetkensä, jolloin teksti ei luista. Se on vääjäämättömyyttä. Kokenut kirjoittaja tietää pääsevänsä tästä vaiheesta yli. Säännöllinen kirjoittaminen ja rutiini helpottavat tekstin tuottamista ja laskevat aloittamiskynnystä.” (Aaltonen 1996).

Kuten sanottu, kirjoittajat kärsivät toisinaan aloittamisen vaikeudesta. Erilaiset oppaat ja opettajat antavat neuvoja alkukankeuteen. Säännöllisyys ja rutiininomainen kirjoittaminen lienevät suosituimpia keinoja, mutta monet ovat myös rutinoitumista vastaan. Rutinoitumiseen ei tarvitse tyytyä, sillä maailma on pullollaan kirjoittamisen alkuun auttavia metodeja, jotka herättelevät aivot toimimaan. Vaikka saattaakin tuntua falskilta varastaa toisten ajatuksia, on se yksi laajalle levinnyt kirjoittamisen keino. Monet eivät näe idean varastamisessa mitään väärää, sillä idea kuitenkin muokataan omanlaiseksi, siitä jalostetaan uusi, omannäköinen idea. On myös väitetty, että

kaikki ideat on jo käytetty. Teatterihistorian pitkät juuret varmaankin tukevat tätä väittämää. Uutta luodaan silti koko ajan. Ainakin vanhasta jalostetaan taidokkaasti uusia ideoita. ”Juoni ei pohjimmiltaan ollut minun keksimäni.” kertoo Milos Forman *Minä hoidan kaiken-käsikirjoituksestaan*. ”En välittäisi enää lukea käsikirjoitusta, mutta olen iloinen, että kirjoitin sen.” (Forman & Novak 1965, 111).

Erilaisia kerronnanharjoituksia löytyy lukuisista kirjoittamisoppaista. Oppaiden tarkoitus on kuitenkin enemmän auttaa uusia kirjoittajia alkuun kuin vanhoja kirjoittajia uuden käsikirjoituksen alkuun. Lukuisat käsikirjoittajat ovat listanneet painettujen teoksiensa esipuheissa syitä ja lähtökohtia käsikirjoituksilleen. Tästä voidaan päätellä, että käsikirjoittaminen ei niinkään vaadi harjoitusta tai metodia, vaan syyn, jonka seurauksena käsikirjoitus synnytetään. ”Tämä näytelmä syntyi turhautumisesta ja väsymisestä seksuaalisen väkivallan loputtomaan toistumiseen. Olin lukenut Slavenca Drakulicin kirjoja Bosnian sodasta enkä voinut käsittää, miten on mahdollista, että 90-luvun moderni Eurooppa on katsonut sivusta raiskauskeskitysleirin toimintaa.” (Oksanen 2007, 5). Oksasen menestysnäytelmä, romaanina Finlandia-palkinnon voittanut *Puhdistus* syntyi siis järkytyksestä. Voin samastua hänen syihinsä, sillä *Seksinäytelmä* sai alkunsa samankaltaisten, tosin oletettavasti paljon lievempien tunteiden parissa.

”Ajatukselle pitää antaa tilaa ja ilmaa. Alitajunta toimii silloinkin, kun teet jotain muuta. Jotkut menevät kävelylle, toiset lenkille ja joku mietiskelee. Idea saattaa tulla äkisti mieleen.” (Aaltonen 1996). Tarinat syntyvät, niitä ei tehdä. Siksi jokaista ideaa tulee kuunnella tarkoin. Syy tarinan syntymiselle ja kertomiselle voi olla mikä tahansa. Käsikirjoittaja Tove Idström on sanonut, että käsikirjoittaja tekee lentokoneen, jolla muut lentävät. Tuo lentokone on idean seuraus.

5.4 Flow

”Tavallisesti emme huomaa, kuinka vähän hallitsemme omaa mieltämme, koska tavat kanavoivat psyykkisen energian niin hyvin, että ajatukset näyttävät seuraavan toistaan soluttomasti.” (Csikszentmihalyi 2005, 177).

Ideointivaiheessa kirjoittajan ei tule olla itseään kohtaan liian kriittinen. Tajunnan vapaa virtaaminen, ympäriltään vapaasti ammentaminen ja edellisten todellinen ymmärtäminen sisältyy sanaan *flow*. Mielen hallitseminen, kuunteleminen, kyseenalaistaminen ja tutkiminen voivat saattaa kirjoittajan suurien oivalluksien luo. Itsekritiikki on suurin uhka tajunnanvirralle. Toisaalta itsekritiikki on käsikirjoittajalle myös suuri vastuu. Jos sen kuitenkin oppii hetkeksi unohtamaan ja päästämään siitä irti, saattaa flow antaa kirjoittajalle paljon enemmän, kuin tämä uskoi mahdolliseksi. ”Tarkkaavaisesti havainnoiden mielen ulottuvuuksia voi nähdä fyysisesti iloa tuottavissa toiminnoissa kuten urheilussa, ruoassa tai seksissä. Voidaan sanoa, että kehon toimintoja vaativien ja mielessä tapahtuvien flow-kokemusten erottaminen toisistaan johtaa jossakin määrin harhaan, sillä tuottaakseen iloa kaikkien fyysisten toimintojen täytyy sisältää myös henkinen puoli.” (Csikszentmihalyi 2005, 176).

Voimme kaiken tämän perusteella kutsua kirjoittamista kokonaisvaltaiseksi tapahtumaksi, jossa sekä mielen, että kehon kokemat tunteet ja ajatukset, flow-kokemukset, johtavat kirjoittamisen alkuun, saavat tajunnan virtaamaan.

5.5 Seksinäytelmän ideoinnista

Seksinäytelmän ideat olivat puhtaasti henkilöhahmoihin ja replikointiin liittyviä. Ajatus tietynlaisesta henkilödynamiikasta syntyi jo aikaisin. Pysin tietoisesti irrottautumaan perinteisistä sukupuoliasetelmista, sillä tutkittuani nykyaikaista nuorisokulttuuria huomasin, että seksuaalisesti aggressiivisempia ovat tytöt eivätkä pojat, vaikka niin saattaisi helposti kuvitella. Tärkeänä pidin myös keskustelun tärkeyttä, sekä todellisessa maailmassa että näyttä-

möhenkilöiden kesken, joten ideointivaiheessa tein itselleni hyvin selväksi kielenkäytön tyylin, dialogin puhekielisyys ja jopa ruman kielenkäytön. Välttelin silti kiroilua, vaikka huomasinkin sen olevan nuorisolle tavanomais- ta. Päädyin tähän ratkaisuun siitä syystä, että näytelmää oli tarkoitus myydä kouluille ja suurempiin tapahtumiin.

Jo muutama ohjenuora tai idean palanen saa pyörät pyörimään. ”Alussa tiesin vain muutaman asian. He ovat tien päällä ja näytelmässä on monia isä-tytär-pareja. Ja että se on rakkausnäytelmä.” (Kautto 2009, 8).

Ensimmäinen selkeä mielikuva, joka johti minut kirjoittamaan juuri tätä näy- telmää, oli yksi näytelmän avainhenkilöistä, Virpi. Hän on vihainen, epävar- ma ja peloissaan. Hän muistuttaa minua monesta nuorena tuntemistani ih- misestä - ehkä hän siksi syntyi ensimmäisenä. Vaikka Virpi lopullisessa kä- sikirjoituksessa olekaan näytelmän päähenkilö, hän kokee silti tarinan kulu- essa suuren muutoksen ja johdattelee muita henkilöitä eteenpäin.

Seksinäytelmän ideointi oli tavallista sulavampi prosessi, sillä ohjaajan kanssa valitut teemat, kohderyhmä, sävy ja tyyli olivat hyvin selkeitä ja ko- konaisia. Varsinainen tarinallinen ideointi lähti käyntiin nopeasti ja alusta as- ti oli selkeää, minkälaista näytelmää oltiin lähdetty tekemään. Tie tyhjistä kokonaisen näytelmän synnyttämiseen ei silti ollut helppo. ”Amerikkalaisis- sa käsikirjoitusoppaissa kirjoittajat kuvaavat usein idean synnyttämisen vai- keutta. Se on lohduttavaa luettavaa meille omien käsikirjoitustemme parissa puurtaville. Ammattilaisen ominaispiirre on se, että hän on sitkeä eikä luovu- ta kuten ensikertalainen.” (Aaltonen 1996).

Seksinäytelmän alkuperäisistä ideoista moni näkyy lähes sellaisenaan myös lopputuloksessa. Uskon sen johtuvan henkilöhahmojen todenperäi- syydestä eli siitä, että heidän käytöksensä ei ole pakotettua vaan luonnollis- ta. ”Olkoon taiteenne kuinka täydellistä tahansa, älkää etäännykö liian kau- aksi siitä jokapäiväisestä teatterista, jota näytellään kaduilla. Katsokaa miestä kadunkulmassa!” (Brecht 1965, 167).

6. TARINAN PERUSTUKSET

6.1 Toimivat ideat

Ideointivaiheessa kaikki puoliksiin toimivat ideat on otettava huomioon. Niitä täytyy sovittaa valmiimpaan muotoonsa, yhdistellä muiden ideoiden kanssa, nähdä idean kaikki mahdollisuudet. Usein kirjoittaja on ajatustyönsä aikana synnyttänyt monia erilaisia ideoita, joista hänen täytyy valita tarkoitukseen sopivimmat, toimivimmat ja kokonaisuudeksi sulavimmat.

Yksi kirjoittajan tärkeimmistä työkaluista tässä vaiheessa on itsekritiikki. On osattava karsia tarvittava ja luopua itselleen tärkeistä ideoista. Ylikriittinen ei kuitenkaan saa olla. ”Ylikriittisyys estää ajatuksen lennon. Onneksi ideoiden tuottamiseen voi harjaantua. Kokenut käsikirjoittaja on usein opettanut itsensä ideoimaan. Ja silti idean vääntäminen on joka kerta jonkinlaisen rutistamisen takana.” (Aaltonen 1996).

Joskus parhaan idean löytyminen käy kuin itsestään, mutta toisinaan eheää kokonaisuutta täytyy hakea. Monet kirjoittajat näyttävät ideoitaan muille, jotta saavat objektiivista palautetta ja tuoretta näkökulmaa. Se, etteikö kirjoittaja voisi esittää tekstiään muille ennen kuin se on valmis, on tyhjä ennakkokäsitys ja kaikin puolin epätodenmukaista, etenkin siksi, että kirjoittaja harvoin kokee tekstinsä olevan valmis, edes silloin kun lopettaa kirjoittamisen.

6.2 Idean siivilöinti

Kirjoittajan on osattava siivilöidä oikea idea kaikkien syntyneiden ajatusten joukosta. Usein parhaan idean saa valittua esittämällä itselleen merkittäviä kysymyksiä. Millä idealla on parhaat ja realistisimmat toteuttamismahdollisuudet? Mistä ideasta saa eniten irti? Mikä ideoista palvelee parhaiten valittua teemaa? Reko Lundán (2002) kertoo näytelmänsä Aina joku eksyy ideoinnista: ”Se, että lopputulos oli neljän vuosikymmenen yli menevä näy-

telmä enimmäkseen maalla asuvien ihmisten lapsuuden peloista ja häpeästä, oli viiden kuukauden prosessi. KOM-teatterin työryhmä toimi niin kuin teatterin on tarkoitus toimia: karsia koko ajan epäoleellista, muodikasta rajuutta ja tekodramaattisuutta – etsien esityksen ydintä, aitoja tunteita, arkea ja pyhää samassa ihmisessä.” (Lundán 2002, 6).

Kirjoittaja menee syvälle itseensä luodessaan uutta tekstiä. Kirjoittajan on tästä johtuen opeteltava vahvaksi ja objektiiviseksi. Useat kirjoittajat ovat joskus uransa aikana törmänneet sanontaan ”Kill your darlings” eli ”Tapa rakkaimpasi”. Se tarkoittaa sitä, että joskus on osattava luopua rakkaimmasta ajatuksestaan tekstissä. Itselleen parhaiten aukeava seikka ei ehkä liikuta ketään muuta. Tämän takia tarvitaan objektiivisuutta, kykyä asettua katsojan paikalle.

Jo ideointivaiheessa draaman merkitys on suuri. Draamallinen kerrontatapa poikkeaa proosatekstistä, vaikka kerrottu tarina olisi sama. Idea on synnyttävä palvelemaan draaman menetelmiä. Suurin merkitys piilee yleisössä. Parhaaksi valittavan idean on täytettävä kaikki kriteerit, tärkeimpänä oletetun yleisön näkökulma. ”Ensimmäiset luonnokseni ovat hyvin pelkistettyjä. Siinä vaiheessa tärkeää on, että juoni toimii loogisesti ja kiinnostaa minua. Sitä varten riittää viivoin laadittu lista kaikista juonen keskeisistä elementeistä. Siinä ensimmäisessä vaiheessa minulle selviää, saako tarina minut innostumaan ja – kuten espanjaksi sanotaan ”*me queta el sueño*”. Se tarkoittaa, että tarina jota olen kehitellyt vie minulta unet, ei anna rauhaa nukkua, koska se on ottanut minut täysin valtaansa. Siltä minusta tuntuu, kun kirjoitan käsikirjoitusta josta pidän.” (Almodovar & Strauss 2008, 29).

Seksinäytelmän idea valikoitui helposti. Ideaan sisältyi haluttu määrä merkittäviä henkilöihahmoja, oikea määrä miljöitä ja mahdollisuudet tuoda esille kaikkia toivottuja elementtejä. Koska Näytelmän aihe on minulle henkilökohtaisella tasolla rakas ja tärkeä, uskoin lähtökohtiin jo ideointivaiheessa.

7. DRAAMA

7.1 Draaman muoto

”Aristoteelinen rakenne perustuu kolmijakoon **alku, keskikohta** ja **loppu**. Tämä jako on yleisinhimillinen kokemuksen kolminaisuus.” (Halonen, Korhonen & Ostern 2001, 207). Sana *draama* johtuu klassisesta kreikan kielestä. Se tarkoittaa liikettä tai toimintaa. Tällöin on ilmiselvää, että draamallinen teksti kulkee toiminnan kautta, joskin dialogia, monologeja, lauluja tai muunlaista lausuttua kerrontaa hyödyntäen. Draama on tarinankerrontaa siinä missä muukin kirjoitettu fiktio. Perinteisesti teatterissa draamallinen teksti liikkuu dialogin avulla, kun taas elokuvat kerrotaankin toiminnallisesti. Tämä johtuu siitä, ettei katsojalla ole teatterissa mahdollisuutta keskittyä pikkutarkkoihin liikkeisiin ja huomata jokaista vihjettä. ”Aristoteleen mukaan kaikissa näytelmissä on ongelmien vyyhti ja sen ratkaisu. Tämän punoksen purkautumisen täytyy olla mahdollisimman mielenkiintoista seurattavaa. Hyvä tarina ei siis riitä, se on muutettava yksityiskohdiksi ja *tapahtumasarjoiksi*, eli sille on laadittava juoni. Sille on annettava elämä ja muoto.” (Nikkinen 2007, 71).

Draama siis perustuu ongelmiin, ristiriitoihin ja niiden ratkeamiseen. Tarina kerrotaan tapahtumina ja niiden kasvavana vyyhtinä, jolloin katsoja houkuttellaan tuntemaan yhtä voimakkaammin tarinan henkilöitä kohtaan. Katsoja kutsutaan odottamaan, saako päähenkilö ongelmaansa ratkaisun. ”Tarinan alussa esitellään ongelma, joka pyritään ratkaisemaan. Tämä on kaiken draaman peruslähtökohta.” (Leino 2003, 14).

Kuten sanottu, on tyhjästä paperista pitkä matka draaman kaaren saavuttamiseen. Idean synnyttyä on luonnollista siirtyä hahmottamaan tarinaa, synnyttämään henkilöitä ja rakentamaan itse näytelmää. Kaikki edellä mainitut seikat tekevät käsikirjoituksen, joka sisältää sekä tarinan että juonen. ”Tarina ja juoni sekoitetaan usein keskenään. Tarina kertoo mistä on kysy-

mys, juoni taas ratkaisee miten se kerrotaan. Samasta tarinasta voi siis tehdä lukuisia eri juonia.” (Aaltonen 1996).

Kuitenkaan draaman oppeihin ei saa jäädä liiaksi roikkumaan. On kuunneltava ennen kaikkea itseään kirjoittajana, ja muistettava, minkä tarinan aikoo kertoa. ”Kolminäytöksinen rakenne on kuitenkin vain lähtökohta, työhypoteesi, jonka avulla pääsee työn alkuun. Kirjoittamisen edetessä oppii koko ajan lisää aiheesta ja henkilöistä, ja sen myötä tarina syvenee ja saa lisää sävyjä. Rakennekin muuttuu; sen on muututtava. Se on vain apuväline työn tekemisessä, keino hahmottaa käsikirjoituksen kokonaisuutta. Kun oppii enemmän siitä, mistä on kirjoittamassa, on hylättävä vanha kaava ja tehtävä uusi. Uskon, että jokainen kertomus haluaa tulla kerrotuksi omalla tavallaan.” (Idström 2003, 39).

7.2 Draaman vaiheet

”Kaikki tarinat noudattavat periaatteessa samankaltaista rakennetta. Niissä on päähenkilö, joka tempaistaan omasta maailmastaan seikkailuun. Katsoja tietää hänen tahtonsa suunnan. Jokin vastavoima estää päähenkilöä saamasta haluamaansa. Kamppailun avulla päähenkilö lopulta joko pääsee tavoitteeseensa tai ei.” (Nikkinen 2007, 88). Draama syntyy monista vaiheista ja aineksista. Aristotelisen opin mukaan draamaan kuuluu selvästi alku, keskikohta ja loppu. Myöhemmin draaman kokonaisvaltaisesta rakenteesta on tehty erilaisia tulkintoja.

”Perinteisesti näytelmät on jaettu kolmeksi tai viideksi näytökseksi, jotka myötäilevät draaman rakennetta. Saksalainen teatteritutkija Gustav Freytag on jakanut draaman viiteen vaiheeseen. Tämän ”Freytagin kaavan” mukaan vastavoimille perustuva toiminta muodostaa käyrän. Toiminta on nousevaa peripetiaan asti ja siitä loppuun laskevaa.

Freytagin vaiheet ovat:

- ekspositio eli esittelyjakso
- konflikti eli ristiriidan ilmaantuminen
- komplikaatio eli kehittäminen
- kriisi eli klimaksi
- loppuratkaisu”

Ola Olssonin malli:

- alkusysäys
- esittely
- syventäminen
- ristiriidan kärjistyminen
- ratkaisu
- häivytyks”

(Aaltonen 1996)

”Smiley-Thompsonin- malli:

- normaalin maailman esittely
- tehdään selväksi kuka on päähenkilö
- päähenkilö kohtaa häiriön
- päähenkilö tekee suunnitelman
- yllätys
- este
- esteita, uusia tarinoita, lisää yllätyksiä ja esteitä
- huippukohta
- tarina ratkeaa”

(Nikkinen 2007, 80-81).

Draaman vaiheita on tulkittu monien eri tutkijoiden toimesta ja vaikka jokainen on kirjoittanut omasta näkemyksestään oman tekstinsä. Jaotteluissa on kuitenkin nähtävissä yhdenmukaisuuksia ja ne etenevät samanlaisella ta-

valla. Pääsääntöisesti draaman toimivuuden kannalta on tärkeää, ettei katsoja menetä mielenkiintoaan. Mikäli katsoja viihtyy, hänen mielenkiintonsa pysyy yllä ja hän ymmärtää tarinan toivotulla tavalla, on draaman kirjoittamisessa onnistuttu. ”Tarinan jännitteen on kasvettava ja tihennyttävä tarinan edetessä, jotta pelon ja säälön tunteet saadaan säilytettyä. Tätä nousevaa intensiteettitasoa kuvaa draaman kaari. Katsoja mielenkiinto herpaantuu, jos jännityksen kohottamisessa ei onnistuta. Tällöin katsojan tunteiden johdattelemisessa on epäonnistuttu.” (Leino 2003, 12).

Idean ollessa paperilla on siis tartuttava draaman työkaluihin, aloitettava varsinainen käsikirjoitustyö. Kuitenkaan ei saa suhtautua käsikirjoitustyöhön liian teknisesti ja unohtaa luovuutta. ”Teosta ei voi tehdä siten, että valitaan malli, johon sisältö sitten mekaanisesti rusennetaan. Käsikirjoittaminen on luovaa työtä, jossa sisältö ja muoto ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Kirjoittamisprosessin myötä teoksen hahmo täsmentyy, sen sisältö tarkentuu ja rakenne hioutuu.” (Aaltonen 1996).

7.3 Seksinäytelmän draamallinen muoto

Seksinäytelmän muoto on mielestäni selkeä. Tarina alkaa aamulla, kun henkilöt saapuvat luokkaan. Heidän välillään leijuva jännite kasvaa ja lopulta laukeaa, minkä jälkeen he lähtevät yhdessä pois. Alussa henkilöt tulivat yksin, lopussa he lähtevät yhdessä. Tässä välissä näkemämme tapahtumat saattoivat heidät lopulta yhteen. Tällöin tulkitsisin Seksinäytelmän draaman muotoa Ola Olssonin mallin mukaisesti. Tarina sysätään alkuun, kun henkilöt saapuvat paikalle. Tätä osiota seuraa luonnollisesti esittelyjakso, jonka aikana tutustutaan henkilöhahmoihin ja heidän välisiin suhteisiin. Ajan kuluessa heidän välisensä suhteet syvenevät ja pian ristiriidat kärjistyvät äärimmillään. Tätä osiota seuraa ratkaisu ja lopulta häivytyks. Päähenkilöt saavat toisensa ja loput päätyvät ystäviksi.

8. HENKILÖHAHMOT

8.1 Henkilöhahmoista

”Draaman peruskäsitykset ovat kehittyneet huomiosta, että minkä tahansa tarinan tulee pitää yleisö kiinnostuneena koko esityksen ajan. Tarinan tulee temmata katsoja henkilöhahmojen mukana odottamattomiin tilanteisiin, koh- ti suurinta unelmaa tai pahinta pelkoa. Hyvä käsikirjoitus täyttää lukijansa odotuksen tunteella ja saa hänet sitoutuneeksi loppuun asti.” (Nikkinen 2007, 70). Näytelmän henkilöhahmon on oltava monipuolinen, monitahoi- nen ja tuotava persoonallisuutensa esiin käytöksellään ja replikoinnillaan. Tunne-elämän salaisuuksien ja henkilön historian läpikäyminen voidaan kir- joittaa vain henkilöhahmojen kautta, joten henkilöiden on oltava tarinan tar- koituksen mukaisia. Draama aukeaa henkilöhahmojen kautta ja tarina liik- kuu ja etenee henkilöhahmojen sitä kuljettaessa.

Fiktiivisen näytelmähenkilön käytös mukailee normaalin, elävän ihmisen elämää, ajatusmalleja ja toimintaa. Katsojan on voitava samaistua henkilö- hahmoon, ymmärrettävä tätä, asetuttava tätä vastaan tai tämä puolelle. Katsojan on löydettävä itsensä henkilöhahmosta, mutta samalla henkilö- hahmon käytöksen on oltava tarkoituksenmukaista. Näytelmässä henkilö- hahmo, jolla ei ole tarkoitusta tarinassa, on turha. Siksi näytelmän henkilö- hahmo ei ole realistinen, vaikka yrittääkin mukailla luonnollista ihmistä.

”Ihmisen toiminta, hänen reaktionsa, puheensa ja eleensä vaikuttavat siihen minkälaisen kuvan tästä henkilöstä muodostamme. Myös henkilöiden reak- tiot ja suhtautuminen määrittää henkilön luonnetta. Pahaa ihmistä pelätään ja rehelliseen yleensä luotetaan. Luonteita rakentaessa tulee olla johdon- mukainen. Henkilöissä ei saa tapahtua perusteettomia muutoksia.” (Aalto- nen 1996).

Henkilöhahmot jäljittelevät eläviä ihmisiä. Tarkoitus olisi saada elävät ihmi- set jäljittelemään roolihenkilöitä ja oppimaan itsestään ja muista. Nuorena ajatukset harhailevat, niin myös näytelmän henkilöillä. Ero heidän ja todel-

listen ihmisten välillä on kirjoittajan fiktiiviset linjaukset. Elävällä ihmisellä on kaikki menetettävänä, niin hän ainakin luulee. ”Eeppisen teatterin metodeihin ei käy tutustuminen mitään puhtaasti teoreettista tietä; parhaiten ne voi oppia tuntemaan käytännöllisen jäljittelyn avulla, jolloin on pyrittävä selvittämään itselleen ryhmitysten, liikkeiden ja eleiden syyt.” (Brecht 1965, 58).

8.2 Henkilöhahmon kirjoittaminen

”Kun luo henkilöhahmoa, pitää kysyä kysymyksiä. Miksi hän koskettaa koko ajan päätään, viihtyykö hän itsessään, vaatteissaan, miten hän kantaa itsensä? Käveleekö hän laahustaen vai pinkoen? Henkilö paljastaa itsensä ulkonäöllään ja ulkoisilla piirteillään.” (Vacklin 2007, 16). Henkilöhahmon rakentaminen alkaa pääpiirteittäin loogisen ihmisen keksimisestä. Loogisesti käyttäytyvä ihminen, jolla on harrastuksia, lempiruoka ja perhe. Tämän jälkeen henkilölle synnytetään päämäärä ja tahto. Henkilöhahmon tavoitteet tekevät hänestä dramaattisen.

Henkilöhahmoa rakentaessa täytyy kuvitella henkilöhahmo eteensä oikeana ihmisenä. Draamakirjoittaja näkee kirjoittamansa toimintana, siirtelee henkilöhahmoja mielensä näyttämöllä. Henkilöhahmon ulkoinen olemus ei kuitenkaan yleensä ole kovin tärkeää, vaikka kirjoittajan onkin hyvä tietää kirjoittaessaan henkilöstä kaikki mahdollinen. Itse käsikirjoitukseen ei kuitenkaan ole tarpeellista kirjoittaa jokaista pientä yksityiskohtaa. ”Useimmiten sillä ei ole merkitystä, onko henkilöllä punaiset vai ruskeat hiukset, leveä vai kapea takamus, iso vai pieni penis, paksut vai ohuet sormet. Kirjoittajan pitää antaa käsikirjoituksessa vain oleellinen informaatio.” (Vacklin 2007, 16).

Käsikirjoittajalle on työn kannalta hyväksi kuvitella kirjoittamansa henkilö myös sellaisiin tilanteisiin, joihin hän ei näytelmän aikana joudu. Tällöin käsikirjoittaja oppii tuntemaan henkilön paremmin ja tietämään, miten tämä reagoi erilaisissa tilanteissa. Koska fiktiivisen henkilön on toimittava omalle itselleen luontevalla tavalla, käsikirjoittajan on tiedettävä, millainen juuri kyseinen henkilö on. ”Jos esimerkiksi linja-autossa näkee matkustajan pudot-

tavan lompakon penkille, voi miettiä miten fiktiohenkilö toimisi kanssamat-kustajana ollessaan. Huutaisiko hän lompakkonsa pudottaneen takaisin? Olisiko hän kenties niin ujo, että teeskentelisi, ettei ole huomannut koko lompakkoa? Varastaisiko hän lompakon? Veisi vain rahat muttei luottokortteja? Veisi rahat ja luottokortit muttei kuvia lapsista?” (Leino 2003, 27).

8.3 Erilaiset henkilöhahmot

Näytelmän henkilöiden täytyy olla keskenään erilaisia. Päähenkilöä uhkaavan henkilön, vastavoiman, on poikettava päähenkilöstä niin merkittävästi, että heidän välilleen syntyvä kahnaus on loogista. Sivuhenkilöiden on oltava persoonallisia ja heilläkin on oltava oma päämäärä tarinankulussa. Jos henkilöhahmot ovat näkökulmattomia, he ovat keskenään samanlaisia, ja he synnyttävät tylsää katsottavaa. Jokaisella henkilöhahmolla on siis oltava näkökulma, tahto ja päämäärä. Kaikkien näiden kirjoittaminen tapahtuu yksityiskohdin. ”Henkilöhahmojen elävyys ja uskottavuus on yksityiskohdissa, sillä niiden avulla henkilö paljastaa itsensä.” (Vacklin 2007, 16).

Henkilöhahmojen täytyy joutua ristiriitaan tarinan edetessä. Heidän täytyy kohdata draamaa synnyttäviä tilanteita ja rikkoa omia rutiinejaan. Tällöin henkilöhahmot kokevat muutoksia tarinan edetessä. Heidän on toimittava toisin, kuin he yleensä toimisivat. Tämä on draaman synnyttämä matka, jota katsojat seuraavat. ”Yleisö pysyy kiinnostuneena, jos tarina edistyy jollakin järjestyneellä tavalla, mutta he haluavat nähdä rutiineja rikottavan ja toiminnan jatkuvan näyttelijöiden välillä. Kun kreikkalainen sanansaattaja saapuu kertomaan hirvittävästä tapahtumista, jotka ovat sattuneet jossakin muualla, tärkeintä on paljastuksen aiheuttama reaktio muissa henkilöhahmoissa. Muuten se lakkaa olemasta teatteria ja muuttuu kirjallisuudeksi.” (Johnstone 1979, 141).

8.4 Ryhmä

Näytelmän henkilöhahmoilla on - kuten oikeillakin ihmisillä - ystäviä. Henkilöhahmoilla on ystäväpiireissään ja ryhmissään tietty dynamiikka ja hierarkia, joka mielellään aiheuttaa mehukkaita ristiriitoja jo ryhmän sisällä. Seksinäytelmässä henkilöhahmoilla on yhteinen tavoite, mutta jokaisella on oma tahtonsa ja suunnitelmansa tavoitteeseen pääsemiseksi. Tämä tekee heistä erilaisia ja aiheuttaa heidän välilleen voimakasta ristivetoa. Jokainen haluaa saada tahtonsa läpi. ”Ryhmän henkilöitä yhdistää sama ongelma, mutta he eivät edusta samaa henkilöhahmoa. He ovat kaikki itsenäisiä hahmojaan, joilla on omat juonensa.” (Nikkinen 2007, 98).

9. SYNOPSIS

9.1 Synopsiksesta yleisesti

Koska draamakirjoittaminen on itsessään hyvin laaja aihe, rajasin tutkimukseni pelkkään aloittamiseen. Ideointivaiheen jälkeen kirjoitetaan juonitiivistelmä eli synopsis. Lyhyestä muodostaan huolimatta synopsis on alkuvaiheessa varsinaista näytelmää kaikkein lähimpänä. Synopsiksessa näytelmän säännöt ja tapahtumat esitellään vain pelkistetyt selkokielellä. Synopsis on luettelo tapahtumista, henkilöistä ja näytelmän tarkoituksesta. Varsinaisessa käsikirjoittamisessa käytetään synopsisista ikään kuin karttana tulevalle teokselle. Se on tärkeä apuväline ja ensimmäinen koottu ja rajattu paperi, jolla jäsentynyt tarina on näkyvässä sellaisenaan. ”Synopsis on tiivistelmä sisällöstä. Se on eräänlainen hahmotelma tai luonnos; paperi, josta selviää ohjelman sisältö ja muoto.” (Aaltonen 1996).

Synopsis kirjoitetaan myös kirjoittajalle itselleen ohjenuoraksi, mutta sitä voidaan käyttää myös markkinoinnillisiin tarkoituksiin, esimerkiksi rahoitusta metsästäessä. ”Jotkut käsikirjoittajat säästävät synopsisin kirjoittamisen viimeiseksi. Tällöin synopsis ei ole enää apuväline tarinan hahmottamiseksi. Se on paremminkin myyntiväline, jolla käsikirjoitusta voi tarjota eteenpäin.” (Leino 2003, 88).

Synopsis voidaan myös liittää niin sanottuun treatmentiin, joka on erilaisiin rahoitushakemuksiin tai mainoksiin liitettävä kirje. Treatment muistuttaa markkinointikirjettä. ”Treatment on synopsisin ja varsinaisen käsikirjoituksen välimuoto. Treatment voi olla muutaman liuskan mittainen tai käsittää kymmeniäkin liuskoja.” (Aaltonen 1996). Synopsis on yleensä vain liuskan tai kahden pituinen.

9.2 Synopsiksen hyväksyttäminen

Kaikissa tapauksissa tilaaja ei puutu käsikirjoitukseen ennen ensimmäisen auki kirjoitetun version valmistumista, mutta joskus tilaaja haluaa antaa mielipiteensä jo aikaisemmassa vaiheessa. Huomasin näytelmää kirjoittaessani, että itselleni jälkimmäinen menetelmä sopii paremmin.

Tilaajalla saattaa olla toiveita ja vaatimuksia jo synopsisvaiheessa tai hän saattaa muutoin vain olla kiinnostunut projektin etenemisestä. Olin Seksinäytelmän kirjoitusprosessin aikana yhteydessä ohjaajaan useasti. Kävimme läpi teemoja ja henkilöitä, punnitsimme soveliaisuuden rajoja ja nuorten sisäisiä maailmoja.

Ohjaaja oli synopsiskeeseen hyvin tyytyväinen, mutta hänellä oli myös korjausehdotuksia. Olin onnekas, sillä jokainen korjausehdotus oli mielestäni hyvä, ja olin helpottunut, että ohjaaja keksi ehdottaa muutosta. Lienee sellaista tapahtunut maailmanhistoriassa, ettei kuudeskaan versio synopsisesta ole kelvannut tilaajalle.

Ohjaaja rohkaisi minua. Hän antoi minulle vapaat kädet kirjoittaa niin vapautuneesti ja rehellisesti kuin mahdollista, vaikka itse aluksi pelkäsin liian rehellisen tekstin vastaanottoa. Olin erittäin huojentunut ohjaajan rohkeudesta.

9.3 Seksinäytelmän synopsis

Seksinäytelmän synopsis pysyi pääpiirteittäin kasassa lopulliseen näytelmään edetessään. Synopsis sisältää hajanaisen luettelon keskeisimmistä tapahtumista, teemoista ja henkilöistä. Vaikka synopsisessä ei kerrotakaan tarkemmin henkilöiden välisistä suhteista ja tuntemuksista, on merkittävimmät elementit lueteltu ja ne myös paistavat läpi lopullisesta käsikirjoituksesta.

”SEKSINÄYTELMÄ

Metti Puolukka Löfberg

2009

kesto 60 min

Synopsis

tapahtuu biologianluokassa, siirtymiä tyttöjen ja poikien maailmaan

Molla, Virpi, Basse ja Saku ovat teini-ikäisiä koululaisia, joilla on heidän tietäkseen hyvin vähän yhteistä. Biologian ryhmätyön pakottamana nelikko joutuu viettämään yhdessä kokonaisen tunnin ennen koulunalkua, yrittäen opiskella. Virpi tulee paikalle myöhässä ja yrittää pakottaa Mollan tekemään koko työn muiden puolesta. Luonteeltaan yleensä taipuvainen Molla ei kuitenkaan suostu. Virpi närkästyttää ja alkaa nälviä Mollaa. Pojat kannustavat, koska ihailevat Virpiä.

Mollan siirryessä luokasta tyttöjen maailmaan, saamme kuitenkin tietää, että Molla ja Virpi olivat ennen parhaita kavereita. Paljastuu myös, että Virpi ja Basse seurustelivat aikaisemmin.

Seksistä kovasti kiinnostuneet Basse ja Saku tonkivat luokahuonetta ja löytävät jos jonkinlaisia houkuttimia sotkemaan yleistä järjestystä. Virpi ja Basse päätyvät väittelemään seksiasioista. Basse vetäytyy joutuessaan alakynteen.

Molla ja Virpi sopivat riitansa ja alkavat jutella. Virpi tunnustaa, ettei oikeastaan pitänyt seksistä, sitä kerran harrastettuaan. Muiden painostaessa Basse tunnustaa olevansa neitsyt. Kukaan ei ylläty.

Keskustelun siirryessä yhä seksuaalisemmaksi, menettää Saku malttinsa ja alkaa huutaa muille, ettei ole lainkaan kiinnostunut genitaaliasioista eikä tyttöistä eikä sekstailusta. Hiljaisuuden jälkeen muut osoittavat Sakulle sympatiaa.

Molla ja Basse tunnustavat tunteensa toisiaan kohtaan Virpin kannustamana. Muhinoivat hiukan.

Toverukset pakenevat luokasta kellon soidessa, koska he eivät saaneet esitelmää tehtyä ennen koulunalkua. He ovat kuitenkin oppineet enemmän kuin pitkään aikaan. ”

10. SYNOPSISIN JÄLKEEN

10.1 Käsikirjoittaminen alkaa

Kun synopsis on valmis ja hyväksytty, on aika aloittaa varsinainen käsikirjoitusprosessi. Matka draamallisesti toimivasta synopsisesta ei ole pitkä varsinaista käsikirjoitusta kohti kuljettaessa, kunhan synopsisista kirjoittaessa on otettu huomioon tärkeät elementit. Esiityn tärkeys korostuu tässä vaiheessa. Jos alku on hoidettu tunnollisesti, on loppu helpompaa.

Draamakirjoittamiselle ominaista on elämällisyys ja siksi omakohtaisuus. Oman tietämyksensä hyväksyminen ennen kirjoitusprosessia nopeuttaa työskentelyä. ”Hitchcock on sanonut, että draama on elämää, josta on leikattu pois kaikki tylsät paikat. On filosofinen kysymys, kuinka paljon dramaturgiset rakenteet vastaavat todellisuuden rakenteita ja muotoja.” (Aaltonen 1996).

Koska draamakirjoittaminen on muiden taiteenlajien lailla yksilöllinen ja luova prosessi, on sen kokonaisuutta mahdotonta kuvata kevyesti. Draaman keinoja ja kirjoitustyyliä voidaan analysoida, mutta varsinaista kirjoittamisprosessia on lähes mahdoton kuvata paitsi omalta kannaltaan. Jokainen kirjoittaja luo itselleen työaikansa ja -tapansa. Jokainen kirjoittaja työskentelee tavallaan yksin. Siksi avun pyytäminen ja mielipiteiden kuunteleminen on tärkeää läpi koko prosessin.

Matka tyhjistä paperista valmiiksi näytelmäksi on pitkä. Alkuproessin, lähtökohtien ja odotuksien perusteella voidaan tarkastella alkuperäisten seikkojen toteutumista valmiiseen teokseen nähden.

10.2 Seksinäytelmän lähtökohtien toteutuminen

Näytelmät syntyvät ideoista, jotka syntyvät mistä tahansa. Voimme siis päätellä, että näytelmätkin syntyvät mistä tahansa. Näytelmän syitä ja seurauksia on mahdoton arvioida tarkasti, mutta kirjoittajana voin käydä läpi alkuperäisen materiaalin ja verrata sitä syntyneeseen lopputulokseen. Kuinka tarkasti noudatin alkuperäisideaa? Kuinka paljon tarina poikkeaa ensimmäisestä versiosta, ensimmäisistä hajuista ja aavistuksista?

Suurpiirteisesti Seksinäytelmä pysyi raameissaan alusta loppuun saakka. Merkittävimmiksi lähtökohdiksi voin listata nuoriin vetoamisen ja aitouden. Voin omalta osaltani sanoa onnistuneeni toteuttamaan yhteisen vision. Olen jopa yllättynyt, miten vähän näytelmän sisäinen tarina lähti rönsyilemään synopsiksen hyväksyttämisen jälkeen.

10.2.2 Seksinäytelmän muutokset eri työvaiheissa

Seksinäytelmän kirjoittamisaikataulu oli tiivistahtinen. Tästä johtuen synopsis tehtävät muutokset hyväksyttiin nopeasti ja työstöaikaa oli vain rajatusti. Näytelmän ensimmäinen versio sisälsi lopputulokseen nähden huomattavasti vähemmän seksivalistuksellisia elementtejä. Kirjoitin näytelmän ensimmäisen version tekemieni muistiinpanojen ja hahmotelmien perusteella. Dialogien kirjoittamiseen sain paljon apua vakoilemalla henkilöhahmojen ikäisiä ihmisiä ja siten omaksumalla heidän puhetyyliään. Keskustelin puhe- tavoista myös yläkoulun- ja lukionopettajan kanssa, jotka auttoivat minua selkeyttämään esimerkiksi kiroilemiseen liittyviä kysymyksiä. Näytelmän oli tarkoitus olla rehellinen, mutta kaikkea arkikiroilua ei voitu kirjoittaa mukaan, ihan jo näytelmän yleisvaikutelman takia. Jälkikäteen ajateltuna teksti saattaa olla jopa liian siivottua. Toisaalta vähäiset kiro sanat saivat myös paljon kiitosta vanhemmilta katsojilta, eivätkä nuoremmatkaan tuntuneet huomautta- van kiroilemattomuutta.

Jätettyäni ohjaajalle ensimmäisen version käsikirjoituksesta jäin kotiin odottelemaan. Mielestäni olin onnistunut ensimmäisessä versiossa, mutta en ollut keskustellut ohjaajan kanssa pitkään aikaan. Aloin kärsiä epävarmuudesta. Pian sain kuitenkin palautetta ja istuimme keskustelemaan käsikirjoituksesta. Ohjaajalla oli korjaus- ja lisäysehdotuksia. Hän toivoi, että tekstiin lisättäisiin suoraa seksi- ja anatomiavalistusta nuoria kiinnostavalla tavalla esitettynä, jonkinlaista puhetta ehkäisyvälineistä ja naisten hygienia tuotteista sekä pornoa. Huomioin jokaisen ehdotuksen ja lisäsin ne näytelmään. Olin helpottunut, että ohjaaja antoi minulle niin paljon hyviä neuvoja ja sain vietyä käsikirjoitusta eteenpäin.

Seksinäytelmän lopussa on kohtaus, jota voidaan pitää näytelmän kliimaksina. Kyseisessä kohtauksessa näytelmän ujoin henkilö heittäytyy riettaasti näytelmän rehvastelevimman henkilön päälle ja ehdottaa seksiä. Rehvastelevä Basse perääntyy ja paljastaa, että onkin yhtä ujo kuin häntä lähestynyt Molla. Olin epävarma tästä kohtauksesta, mutta ohjaaja innostui siitä ja sitä kasvatettiin. Päähenkilöiden kannalta siitä tuli näytelmän kokoon kurova kohtaus ja olen tyytyväinen, että se jätettiin käsikirjoitukseen.

Kokonaisuudessaan Seksinäytelmä kasvoi hienoksi kokonaisuudeksi. Hyvä niin.

10.2.3 Seksinäytelmän työstämisaika ja lopputulos

Seksinäytelmä tilattiin minulta vuoden 2008 lopulla. Tällöin en vielä tiennyt, mitä lähdin tekemään. Vuoden 2009 alussa tapasin ohjaajan tämän näytelmän tiimoilta ensimmäistä kertaa ja löimme suunnitelmat lukkoon. Jätin näytelmän viimeisen version teatterille vuoden 2009 elokuussa. Kirjoitustyö oli siis hyvin nopeatempoista.

Ensi-iltansa Seksinäytelmä sai Unkarissa 10.10.2009 ja Suomessa 17.10.2009. Minulla oli kunnia olla katsomassa Suomen ensi-iltaa. Olin hyvin tyytyväinen, tyytyväisempi kuin olin uskaltanut kuvitellakaan. Myös ylei-

sö oli haltioissaan. Näytelmä on saanut paljon positiivista palautetta ja sitä on myyty monille kouluille ja eri kaupunkeihin. Vaikka Riihimäen nuorisoteatterissa Seksinäytelmän viimeinen esitys nähtiinkin 27.11.2009, saadaan sen matkaa vielä seurata.

11. POHDINTA

Näytelmän kirjoittaminen oli minulle henkilökohtaisesti tärkeä ja rakas prosessi, mutta ennen kaikkea se oli opettavainen. Minun on vaikea tarkalleen määritellä, mitä tapahtui milloinkin, koska olin kaiken aikaa kirjoitustyön luvissa, hengitin, ajattelin, kirjoitin henkilöitä, joista tarinan syntyessä tuli minulle hyvin rakkaita. Jokainen teos on kirjoittajalleen kuin synnytetty lapsi, ainakin niin uskon. Henkilökohtaisista lähtökohdista kirjoittaminen on uskalliasta ja riskialtista, mutta selviydyin.

Ohjaaja vaikutti minuun suuresti. Työskenneltyäni hänen kanssaan kevään ajan sain kuulla, että hän siirtyy toisiin tehtäviin ja jättää virkansa Riihimäen nuorisoteatterissa. Sanna Saarela kertoi olevansa eniten pahoillaan siitä, ettei pääse ohjaamaan Seksinäytelmää. Pidän häntä kuitenkin näytelmän taiteellisena ohjaajana, sillä hänen kanssaan olen käynyt läpi jokaisen idean, hyväksyttänyt treatmentin, synopsisin ja varsinaisen tarinan, kirjoittanut esitykseen lauluja ja tunnelmoinut alkuajatuksia. Koen, että saimme yhdessä aikaan teoksen, johon emme olisi yksin pystyneet.

Prosessi oli raskas ja monivaiheinen, mutta se myös antoi paljon. Kirjoittajan tärkein työkalu on hänen oma tajuntansa ja opin hyödyntämään itsestäni lähteviä asioita entistä paremmin. Olen kirjoittanut elämäni aikana useamman näytelmän, mutta ehdottomasti niistä palkitsevin on ollut Seksinäytelmä. Koen näytelmän olevan teemaltaan iätön ja voimakas.

Näytelmätekstiä hiottiin monta kertaa ja sen versiot paranivat mitä useammin ne kirjoitettiin. Kuitenkaan en ole päässyt epävarmuudestani täysin. Tekstiä vaivasi pitkään pelko omille virheille sokeutumisesta. Oli vaikeaa yrittää hahmottaa tekstiä ulkopuolisen näkökulmasta, kun siinä oli itse niin sisällä. Koen monen läpiluvun ja monien eri kommentoijien auttaneen näytelmän hioutumista. ”Kun arvioi tekstiään itse, voi ongelmana olla, että on sokeutunut omille virheilleen. Käsikirjoituksen voi luettaa työtoverillaan, ystävällään tai kokonaan ulkopuolisella asiantuntijalla.” (Aaltonen 1996). Tekstin lukemisesta moneen kertaan on paljon hyötyä. ”Käsikirjoituksen lukemi-

nen yhä uudelleen ja uudelleen monilla eri äänillä on hyväksi siksikin, että teksti painuu mieleen ja näkemys syventyy.” (Forman & Novak 1996, 276).

Toistaiseksi palaute on ollut palkitsevaa ja mieltä lämmittävää, mutta jään innolla odottamaan uuden yleisön reaktioita, yleisössä koettuja tunteita ja heidän alitajuista kommentointiaan. Parempaa palautetta ei voi saada kuin nähdä yleisön nauttivan. Tietysti myös verbaalisesti tai tekstuaalisesti julkipuhuttu palaute on tärkeää. “Yli kymmenvuotisen kirjoittajaurani aikana Juoksuaika oli ensimmäinen näytelmä, josta sain yleisöpalautetta. ‘Näytelmäsi pelasti avioliittomme. Uskalsimme nauraa kipeille asioille’. ‘Näytelmäsi oli viimeinen pisara. Päätimme erota.’ ‘Hyvät panot esityksen jälkeen. Muija kävi kuumana.’ Juoksuaika arvosteltiin myös Raviurheilu-lehdessä, mitä pidän suurena kunniana.” (Virtanen 2002, 5).

Kirjoittajan ammatti vaatii ennen kaikkea itsekuria. Tietenkään ilman luovutusta ja mielikuvitusta, kertojanlahjoja tai draamantajua ei selviydy kirjoittajana, mutta opinnäytetyöprosessini aikana huomasin itsekurin olevan melkeinpä tärkein työkaluni. On osattava pakottaa itsensä kirjoittamaan, tuottamaan, luomaan uutta. On osattava pakottaa itsensä tuntemaan ne tunteet, joita toivoo kirjoittamattoman tekstinsä herättävän. Täytyy uskaltaa kaivaa sisintään syvältä, vaikka se pelottaa, tuntuu mahdottomalta ja liian henkilökohtaiselta. Tämä kaikki on saavutettavissa. En tiedä onnistuinko, mutta koen saavuttaneeni jotakin suurta ja ihmeellistä. Seksinäytelmän myötä tunnen kasvaneeni kirjoittajaksi. ”Sisällöllinen päämääräni teatterissa on ihmisten kohtaaminen; teatteri on mahdollisuus ihmisenä olemisen kokemukseen, inhimillisyyden ja jopa heikkouden jakamiseen – ainakin mieluummin kuin vahvuuden pullisteluun. Minua kiinnostaa toisaalta mahdollisimman epädramaattisten ja arkisten tilanteiden muuttaminen teatteriksi (koulun oppitunti, tukanleikkuu, television katselu...), toisaalta elämän suuret murroskohdat. Kuinka kuvata alkoholismiin luisuminen? Entä mielenterveyden järkkäminen?” (Lundán 2002, 7).

Lopputuloksen arvioiminen tuntuu objektiivisesti lähes mahdottomalta. Objektiivinen analyysi ei onnistu kun on liian sisällä tarinan maailmassa. Toi-

saalta luotan yleisön tuomioon. Luotan myös ohjaajan vaistoon ja omaan näkemykseeni. ”Kun elokuva on melkein valmis, tekijään iskee outo kiihtymys, joka on sekoitus ylpeyttä ja itsetuhoisuutta. Välillä tuntee tehneensä juuri elämänsä parhaan elokuvan, välillä taas tuntuu, että leikkauspöydällä on pelkkää joutavaa, ikävää, tyhjää roskaa – silloin voisi vaikka heittäytyä Golden Gate-sillalta haiden ruoaksi.” (Forman & Novak 1996, 282).

Kantaaottavuus on Seksinäytelmän tärkein anti. Siksi haluan lopettaa ottamalla nyt itse kantaa Bertolt Brechtin sanoin: ”Riittänee, että tässä pienessä kirjoituksessa, jonka ottanette vastaan ystävällisenä puheenvuorona keskusteluunne, joka tapauksessa kerron mielipiteeni olevan, että meidän aikamme maailma on ilmaistavissa teatterin keinoin, kuitenkin vain silloin kun sen käsitellään olevan muutettavissa.” (Brecht 1965, 8).

12. LÄHTEET:

- Salmi M. 2001 *West Wanda Stoori – länsivantaalaisen lähiön tarina*,
Draama, teatteri ja kasvatus, toim. Pekka Korhonen ja Anna-Lena Ostern,
Jyväskylä: Atena kustannus oy
- Forman M. & Novak J. 1996 *Otetaan hatkat – Elokuvaohjaajan muistelmat*,
Helsinki: Otava, suom. Eeva-Liisa Jaakkola
- Brecht B. 1965 *Aikamme teatterista*, Helsinki: Tammi, suom. Max Rand
- Korhonen P. & Ostern A. 2001 *Draama, teatteri ja kasvatus*, Jyväskylä:
Gummerus
- Strauss F. 2008 *Almodóvar on Almodóvar*, Helsinki: Like, suom. Taina Aar-
ne
- Hosiaisuus Y. 2003 *Kirjallisuuden sanakirja*, Helsinki: WSOY
- Häkkinen K. 2004 *Nyky-suomen etymologinen sanakirja*, Helsinki: WSOY
- Csicszentmihályi M. 1990 *Flow – Elämän virta*, Helsinki: Rasalas kustannus,
Ritva Hellsten
- Oksanen S. 2007 *Puhdistus-näytelmän esipuheessa*, Helsinki: WSOY
- Kautto O. 2009 *Tyttö tuli-näytelmän esipuheessa*, Helsinki: Kirja kerrallaan
- Jääskeläinen M. 2002 *Sana kerrallaan - Johdatus luovaan kirjoittamiseen*,
Helsinki: WSOY
- Lundán R. 2002 *Aina joku eksyy -näytelmän esipuheessa*, Helsinki: WSOY
- Halonen P. 2001 *Dramaturgian mustavalkoiset vaihtoehdot: aristoteelinen
ja ei-aristoteelinen*,
Draama, teatteri ja kasvatus, toim. Pekka Korhonen- Anna-Leena Ostern,
Jyväskylä: Atena kustannus oy
- Idström T. 2003 *Mitä käsikirjoittaminen on? -kirjassa: Käsikirjoittaminen*,
toim. Elina Hirvonen, Helsinki: Art house
- Leino T. 2003 *Sanoista eläviä kuvia, käsikirjoittajan opas*, Helsinki: Otava
- Vacklin A., Rosenvall J., Nikkinen A. 2007 *Elokuvan runousoppia- käsikir-
joittamisen syventävät tiedot*, Helsinki: Otavan kirjapaino oy
- Johnstone K. 1979 *Impro - Improvisoinnista iloa elämään ja esiintymiseen*,
Yliopistopaino Helsinki University Press, suom. Simo Routarinne
- Virtanen H. 2002 *Juoksuaika-näytelmän esipuheessa*, Helsinki: WSOY

Jouko Aaltonen, 1996, Käsikirjoittajan työkalupakki-artikkelikokoelma julkaistu yhteistyössä kirjoittajan kanssa,

Luettu: 25.2.2010

http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/artikkelit/aaltonen_johdanto.jsp

13. LIITTEET

SEKSINÄYTELMÄ

Metti Puolukka Löfberg
2009

henkilöt:

Molla, 15-vuotias

Virpi, 16-vuotias

Basse, 16-vuotias

Saku, 15-vuotias

tapahtuu:

Biologianluokassa.

1. kohta

(Lavalla on pöytä, ympärillä tuoleja. Takalavalla näemme luurangon, fläppitaulun, ehkä muitakin biologianluokkaan sopivia elementtejä. Lavan etureunassa oikealla on tyttöjen alue ja vasemmalla poikien alue. Alueet on merkitty värein. Silloin kun joku henkilöistä seisoo tyttöjen tai poikien alueella, muut ovat liikkumatta. Tällöin henkilö on yleisön kanssa kahden. Myös yleisö jaetaan istumaan tyttöjen ja poikien puoliskoille.

*Molla tulee lavalle ja istuu lattialle. Hänellä on mukanaan koulukirjoja. Hän joutuu odottamaan hetken, ennen kuin sisään saapuvat myös Basse ja Saku. He asettuvat istumaan pöydän ääreen. Kaikki nyökkäävät toisilleen. Hetken kuluttua luokkaan saapuu myös Virpi. Hän on rajusti meikattu, pu-
keutunut paljastaviin vaatteisiin, nahkatakkiin ja korkokenkiin. Virpi paistaa pikkuruisen käsilaukkunsa ja banaaneja sisältävän hedelmäpussin pöydälle ja jää kädet puuhkassa seisomaan pöydän eteen.)*

VIRPI: No. Hoidetaan tää nyt nopeesti pois alta.

BASSE: Joo!

VIRPI: Onks mitään ideoita?

BASSE: Öö ei, mut tota. Mikä tää juttu on? Saku vaan soitti mulle et tuu aikasemmin koululle, et täytyy tehdä joku juttu.

VIRPI: Bilsan esitelmä, eiks Molla soittanu sulle?

BASSE: Ei soittanu!

VIRPI: Ai niin, mun piti soittaa sulle, sori.

MOLLA: No, kaikki kuitenkin on täällä. Hyvä.

VIRPI: Joo, tosi hyvä.

BASSE: Mitä me siis tehdään?

MOLLA: Bilsan esitelmä, etkö sä kuullut!

BASSE: Mutta miten me ikinä ehditään, koulu alkaa jo tunnin päästä!

MOLLA: Sitä minäkin yritin sanoa, mutta eräille ei sopinut mikään aika.

VIRPI: Mitä sä vihjailet?!

MOLLA: Sitä vain, että tämä oli ainoa mahdollinen aika ja mä uskon, että tämä saadaan tehtyä kun aloitetaan saman tien.

BASSE: Okei no mikä meidän aihe on?

MOLLA: Älkää sanoko, ettei teillä ole sitä!

BASSE: Sullahan sen pitäis olla!

MOLLA: Ai miten niin mulla?

BASSE: No aina sulla on kaikki koulupaperit.

MOLLA: Mä en ollut paikalla kun aiheet jaettiin.

VIRPI: Koska sä et muka ole ollut paikalla? Sun todistuksessa ei taatusti ole yhtään poissaolotuntia.

MOLLA: *(huokaa)* Eikö meillä ihan totta ole sitä lappua?

(Saku äkkää tilanteen.)

SAKU: Eiku hei se onkin mulla. Mä unohdin. Minulla on se lappu. Ootas.

(Saku alkaa kaivaa taskujaan ja reppuaan. Samalla Virpi alkaa lähestyä Mollaa.)

VIRPI: Molla, sä tekisit tän meille kaikille ja itselles tosi paljon helpommaks jos sä vaan ottaisit ja tekisit tän tehtävät.

MOLLA: Älä unta näe.

VIRPI: Ei sulla varmaan mitään parempaakaan tekemistä ole?

(Molla nyrpistää nenäänsä Virpille.)

SAKU: *(lukee lapusta)* "Erilaiset lisääntymismenetelmät!"

BASSE: Jes! Jes!

VIRPI: Mitä!?

SAKU: Se on meidän aihe.

VIRPI: Erilaiset lisääntymismenetelmät? Tosi helppoa. Tai ei ehkä sulle Molla.

MOLLA: Okei. Ruvetaanko hommiin?

BASSE: Hommiin? Ruvetaan vaan hommiin! Mä voin kyllä näyttää lisääntymismenetelmät vapaaehtoisille! Jonoon vaan ni minä näytän!

(Saku nauraa.)

BASSE: Sori Saku, sä et pääse. Mä en oo hintti.

(Saku vaikenee äkisti, Basse tökkää tätä kaverillisesti. Virpi kääntyy Mollan puoleen.)

VIRPI: Kuulehan nyt Molla-Maija, sikshän tänne on tultu, että tää esitelmä saatais tehtyä.

MOLLA: Niin?

VIRPI: Niin? Niin? Mä en todellakaan aio kykkiä täällä.

MOLLA: Yllättävää.

VIRPI: Molla-Maija, sä teet sen esitelmän kuitenkin, ollaan me muut täällä tai ei. Vähemmän vaivaa sulle on jos sä vaan teet sen suosiolla yksin. Mihin sä meitä tarvitsit?

MOLLA: Voitko olla käyttämättä tota typerää nimeä?

VIRPI: Mitä Molla-Maija? Ei kuulu?

MOLLA: Unohda.

VIRPI: No niin Molla-Maija. Tää on varmaan tällä selvä.

(Virpi nostaa laukkunsa pöydältä ja nyökkää pojille lähdön merkiksi. Pojat nousevat jo pöydästä, mutta Molla keskeyttää heidän lähtönsä.)

MOLLA: Lähtekää vaan.

BASSE: Mitä?

MOLLA: Lähtekää vaan, mutta mä en tätä esitelmää yksin tee.

VIRPI: Mitä!?

MOLLA: Kyllä sä kuulit.

BASSE: Ai sinäkö jättäisit sen kokonaan tekemättä?

MOLLA: Jätän.

VIRPI: Ja saisit hylätyn tästä?

(Molla kohauttaa harteitaan eikä katso ketään silmiin. Virpi tuhahtaa epäuskoisesti ja heittää laukkunsa takaisin pöydälle.)

BASSE: Wau.

VIRPI: On sulla pokkaa.

MOLLA: *(yleisölle)* Ai on mulla pokkaa?

VIRPI: Molla miks sä hengaat himassa kaikki päivät jos sä et edes tee läksyjä?

MOLLA: Onks sulla edes kirjat mukana?

VIRPI: On! Mikset sä vastaa kun sulta kysytään jotain.

BASSE: Joo! Olis aika kohteliasta vastata jos kysytään kysymys. Vai mitä Saku, vai mitä?

SAKU: Mm.

VIRPI: Eiks sua ärsytä, ettei sulla oo elämää?

BASSE: Nii, eikö ärsytä?

VIRPI: Basse mä puhuin sulle.

(Molla naurahtaa.)

VIRPI: *(Mollalle)* Ja sulle.

MOLLA: Älä viitti olla kamala.

VIRPI: Minäkö kamala?

MOLLA: *(huokaa)* Tehdäänkö tää tehtävä nyt?

VIRPI: Sä oot kyllä yks nörtti.

BASSE: Aika hyvännäkönen nörtiks.

(Virpi mulkaisee Bassea.)

BASSE: Mitä? Mä sanoin, et nörtiks.

VIRPI: Turpa kiinni Basse.

BASSE: Okei.

(Molla nousee ylös, menee pöytää kohti.)

VIRPI: Sä et kyllä koskaan saa miestä.

MOLLA: Vai niin.

VIRPI: Etkä muuten naistakaan, jos tyttöihin päin olet.

MOLLA: Ihan sama.

BASSE: Älä hei Virpi.

VIRPI: Ai sulle käy molemmat? No se sitten vähän helpottaa sun mahdollisuuksia, mutta en usko, että kovin helpolla heruu.

MOLLA: Mikset sä jo lopeta?

VIRPI: Enhän mä oo vielä ees alottanu?

MOLLA: Lopeta.

VIRPI: Sori sanoiksä jotain? Mä kuulin vaan jotain ininää.

BASSE: Virpi sä oot julma.

VIRPI: Voi olla, mutta totuus sattuu. Haluisitko ite muijan joka hengaa viel viistoistvuotiaana Hämeenkadun jätskibaarissa lukemassa Aku Ankkoja.

SAKU: Hei!

BASSE: No?

SAKU: Aku Ankka on hyvä!

VIRPI: (*Basselle*) Mä en tajua, miks sä hengaat ton kanssa.

BASSE: Saku on ookoo.

VIRPI: Kuulitsä Molla-Maija? Saku on ookoo. Ja sekin tykkää Aku Ankasta. Sullahan saattaa käydä flaksi. Vaikka tuskinpa sekään sua huolii.

SAKU: Turpa kii.

VIRPI: Turpa kii ite.

(Molla huokaa ja pudistaa päätään. Hän on raivostumaisillaan. Hän kääntyy ja kävelee Virpin ohi, asettuu istumaan tyttöjen alueelle. Nyt muut eivät näe häntä. He jähmettyvät paikoilleen.)

MOLLA: (*yleisölle*) Uskokaa tai älkää, me oltiin ennen Virpin kanssa parhaat kaverit. Me tehtiin yhdessä kaikki, jaettiin kaikki. Virpi ja Molla, Morpi ja Vילהa. Virpi itki mun olkapäähän kun ne eros Bassen kanssa. Mä tein sen läksyt kun se ei osannut. Jossain vaiheessa Virpi löysi parempia kavereita. Siis-timpiä, makeempia, paremmin pukeutuvia, kiroilevia ja kauniimpia kavereita. Sen jälkeen Basse alko kuulata sen perään entistäkin enemmän. Seuras perässä kuin joku kulkukoira ja läähätti. Sitten Virpi ei yhtenä päivänä enää soittanutkaan mulle. Ei halunnut tehdä mitään. Mä arvasin kyllä mitä seuraavaksi tapahtuu. Ajattelin, että on minunkin sitten parempi olla yksin. Sitten Virpi osti ton uuden takin ja siitä mä lopullisesti näin, että se ei enää halua olla mun kaverina. Me oltiin aina yhdessä inhottu nahkavaatteita. Kumma kyllä, nykyään mä inhoan niitä vielä enemmän.

MOLLA: Tytöt kahdestaan kävelee,
toistensa hiuksia pitelee,
kun äidin pullosta salaa juotiin

viinakirsikkaa.

Housunlahkeet hiekassa laahaa,
pojat viheltää kun ohitse kaahaa,
se meitä naurattaa ja
me vaan nauretaan.

Se sanoi ”Ollaan aina yhdessä, Molla!”
ja me aiottiin aina yhdessä olla.
Mä sanoin ”Ollaan aina yhdessä Virpi!
Mä en koskaan päästä sinusta irti!”

Yhtenä päivänä kaikki muuttuu,
yhtäkkiä se pelkästä leikistä suuttuu,
nyt se uusien naamojen kanssa kulkee
minut kun näkee, silmänsä sulkee.

Muiden kanssa se nyt nauraa,
muiden kanssa sitä naurattaa.

*(Molla kääntyy ja menee istumaan pöydän ääreen. Muut alkavat taas liik-
kua. Toisiaan hiukan mulkoillen kaikki istuvat pöytään.)*

MOLLA: Luetaan kaikki ekaks itsenäisesti.

BASSE: *(kuiskaa)* Mikä sivu?

MOLLA: Ootas.

(Molla alkaa selailla kirjaansa.)

VIRPI: Noni, mähän sanoin, että sä teet tän yksin kumminkin.

MOLLA: Me päästään kaikki vähemmällä jos tehdään yhdessä.

VIRPI: Joo mut hei Molla.

MOLLA: Ei aloteta taas jooko. Sivun kolkytkuus.

(Syventyvät kirjoihin.)

2 .kohtaus

(Molla, Virpi, Basse ja Saku istuvat lukemassa. Bassen on äärimmäisen vaikea keskittyä. Hän rummuttaa jalkaansa lattiaan ja tuijottelee kattoa. Virpi kaivelee kynsinauhaansa. Lopulta Basse kyllästyy niin kovin, että hän alkaa taitella paperista pieniä palloja ja heitellä niitä Mollan ja Sakun päälle. Saku nauraa väkinäisesti Bassen pilailulle. Molla ei nosta katsettaan kirjasta.)

MOLLA: Saku keskity sä edes.

SAKU: Joo.

(Saku nolostuu ja painaa päänsä. Basse jatkaa paperitollojen heittelyä. Kun hän huomaa, ettei Saku enää uskalla reagoida, hän keskittyy heittelemään paperia vain Mollan tukkaan.)

MOLLA: Älä jooko.

BASSE: *(matkii)* Älä jooko.

VIRPI: Lopeta nyt!

(Basse pelästyy ja vetäytyy. Virpi jatkaa kynsinauhansa kaivamista. Kirja on kyllä hänen edessään avattuna, mutta hän ei katso siihen päinkään. Basse yrittää hetken tuijottaa kirjaa, mutta ei taaskaan jaksa keskittyä. Hän ilmehtii kyllästyneenä. Lopulta hän alkaa selata kirjaa.)

BASSE: Nyt löyty! ”Murrosiän ensimmäisiä silmin havaittavia muutoksia ovat pituuskasvu, käsien ja jalkojen suurentuminen, hormonituotannon voimistumisesta johtuva akne, eli näppylät etenkin kasvojen alueella sekä vähitellen tummuvat ihokarvat.” Tylsää!

MOLLA: Voi perse.

BASSE: Älä menetä toivoasi Molla! Kyllä me jotain mehukasta vielä löydetään.

MOLLA: *(nauraa)* Sä oot hullu.

VIRPI: Tosi lapsellista hei.

(Kaikki keskittyvät taas kirjoihin. Pian Basse äkkää lisää kiinnostavaa materiaalia.)

BASSE: Aha! "Myös hikirauhaset aktivoituvat puberteetissa." Hyi ällö!

MOLLA: *(nauraa)* Voitko keskittyä nyt.

BASSE: Hetkinen... Naisen sukupuolielimet! "Sisäisistä sukupuolielimistä puhutaan usein vähemmän koska ne ovat näkymättömissä" ...bla bla bla... munasarjat, munatorvet joo... Sukupuoliyhdyntä! "Sukupuoliyhdyntästä puhuessa tarkoitetaan naisen ja miehen sukupuolielinten yhteen liittämistä seksuaalikontaktin ajaksi. Sukupuoliyhdyntäessä mies työntää turvonneen siittimensä naisen vaginaan, jolloin-"

MOLLA: Basse! Lopeta!

BASSE: "Vaikka sukupuoliyhdyntä perimmäinen tarkoitus on lisääntyminen, on mielihyvää tuottavassa seksikontaktissa tärkeää, että varsinainen yhdyntä on vain osa seksuaalista kanssakäymistä. Mielitietynsä suuteleminen, koskettelu ja hyväily ovat tärkeä osa-"

(Molla läimäyttää Bassea olalle ja Basse hiljentyy. Hän naurahtaa ja läimäyttää hellästi Mollaa takaisin. Molla läimäyttää taas.)

BASSE: Älä hakkaa mua! Seksuaaliasioissa ei ole kuules mitään hävettävää!

MOLLA: Lue nyt vaan sitä kirjaa.

BASSE: Luen, luen! Lukisin koko ajan josset keskeyttäisi.

MOLLA: Lue äänettömästi, kiitos.

BASSE: Hyvä on.

(Basse malttaa olla hetken hiljaa, ennen kuin jatkaa taas.)

BASSE: ”Sukupuoliyhdyntäessä mies liikuttaa turvonnutta penistään naisen kostuneessa emättimessä, jolloin terskan hankautuminen emättimessä aiheuttaa voimakasta seksuaalista kiihottumista. Orgasmissa mieheltä tulee siemensyöksy. Yhtäaikainen laukeaminen on yleensä vaikeaa saavuttaa, koska suurin osa naisista ei saa orgasmia pelkän yhdyntän aikana.”

(Basse nostaa katseensa kirjasta ja katsoo Mollaa, joka on kuin ei kuulisi sanaakaan. Hän on keskittynyt lukemaan omaa kirjaansa. Basse voimistaa ääntään.)

BASSE: ”Lisääntymismenetelmällisessä, ehkäisemättömässä yhdynnässä tavoitetussa siemensyöksyssä siemenneste purkautuu vaginaan, jolloin siittiöillä on kohdunkaulan kautta pääsy kohtuun ja munanjohtimiin, irronneen munasolun luokse, mikä mahdollistaa hedelmöittymisen ja raskauden.”

(Basse hiljenee ja katsoo taas Mollaa. Molla käyttäytyy yhä kuin Bassea ei olisi olemassakaan. Basse kiusaantuu ja alkaa sitten tonkia laukkuaan. Laukusta löytyy pornolehti. Saku nostaa katseensa ja hörähtää. Sitten hän naureskellen jatkaa lukemista. Basse innostuu Sakun reaktiosta ja alkaa tutkia pornolehteä. Molla kohottaa katseensa, mutta laskee sen pian takaisin alas.)

BASSE: Hei Saku, katos tätä!

(Basse näyttää Sakulle lehteä, Molla nostaa katseensa ja muljauttaa silmiään. Häntä vähän naurattaa.)

BASSE: ”Rietas Candy paljastaa häpeilemättömästi munkkinsa ja piparinsa.”

MOLLA: Ei voi olla totta.

BASSE: Kato!

(Basse näyttää Sakulle, joka ei oikein uskalla katsoa.)

BASSE: *(matkii naisen ääntä)* ”Saanko ottaa munan suuhun, saanko! Olen odottanut sitä niin kauan!”

(Basse räjähtää nauruun. Molla hyppää Bassen kimppuun ja yrittää kädellään sulkea tämän suun. Alkavat painia nauraen. Lopulta Virpi närkästyty.)

VIRPI: Lopettakaa nyt oikeesti! Menee hermot kun te apinat vaan riehutte.

BASSE: *(katsomatta Virpiin päin)* Ite oot apina.

VIRPI: Oikeesti! Te ootte niin lapsellisia, etten mä jaksa!

MOLLA: Joo.

(Molla nousee ja menee hymyillen takaisin istumaan. Virpi tuijottaa häntä.)

VIRPI: Apina.

MOLLA: Nyt keskitytään sitten.

VIRPI: Sähän oot niin hyvin tähänkin mennessä keskittynyt, että!

MOLLA: Minkä mä sille voin, että toi alko riehuu?

VIRPI: Toi ja toi. Sinä se olit yllyttämässä.

(Tähän saakka kirjaan visusti keskittynyt Saku kimpaantuu.)

SAKU: Oli kuka oli, tehdään tää tehtävä nyt.

(Muut hämmentyvät hiukan, koska Saku yleensä on hiljaa, mutta istuvat pian takaisin pöytään. Basse jatkaa pornolehden tiirailua. Välillä hän kääntelee lehteä ja naurahtelee. Pian Basse äkkää pöydällä lojuvat banaanit ja kaivaa taskustaan lompakon, lompakosta kondomin ja Virpin eväspussista banaanin. Saku nauraa.)

VIRPI: Ääliö.

(Basse taiteilee kieli poskella kondomipakkauksen auki ja yrittää väärinpäin rullata kondomia banaanin päälle. Virpi katsoo häntä halveksien ja alkaa siten lässyttää.)

VIRPI: Voi poika raukka. Sulla on vielä niin paljon opeteltavaa, ennen kuin kasvat isoksi.

BASSE: Et osaa ite sen paremmin!

(Virpi nappaa tuohtuneen Bassen kädestä banaanin ja kondomin ja vierittää kondomin banaanin ylle vaivatta. Sitten hän tyrkkää silmiin katsomatta banaanin takaisin Basselle.)

VIRPI: Siin on. Voit sitte harjotella himassa.

(Molla virnuilee. Basse vääntelee naamaansa kimpaantuneena. Hän vetää kondomin banaanin päältä ja alkaa puhalttaa siitä ilmapalloa. Virpi mulkaisee Bassea ja tämä päästää ilmapallosta ilmat naamalleen. Virpi kääntää päänsä pois päin. Basse puhalttaa kondomipallon täyteen ja alkaa heitellä sitä Sakun kanssa.)

VIRPI: Tosi lapsellista.

(Basse lopettaa pallon heittelyn. Hän kääntyy vihaisena katsomaan Virpiä. Kondomipallo jää lojumaan lattialle.)

BASSE: Ei se Virpi hei oo mun vika, että kaikki ei oo yhtä tietoisia seksuaalimaailmasta kuin sä!

VIRPI: Anteeks mitä?

BASSE: Niin, että ei kaikki tässä pöydässä oo yhtä kokeneita ku sä.

VIRPI: Mitä sä yrität sanoa!

BASSE: Tiedät varsin hyvin! Sä oot varmaan pannu kaikkia meidän koulun jät-

VIRPI: Haista v-

MOLLA: Basse! Et sä voi sanoa tollasta.

(Virpi nousee loukkaantuneena pöydästä ja menee istumaan edemmäs lavalle. Hän nostaa jalat syliinsä ja tuijottaa surullisesti eteensä.)

MOLLA: *(Basselle)* Sä olet typerys.

BASSE: Mitä?! Mitä mä muka tein?

(Molla nousee ja kävelee hiljaa kohti Virpiä.)

BASSE: Mitä? Virpi se oli vitsi hei. Se oli vitsi.

MOLLA: Anna olla jo.

(Molla menee istumaan Virpin viereen. Basse alkaa keikkua tuolillaan. On kiusallisen hiljaista.)

SAKU: Basse?

BASSE: Saku.

SAKU: Pitäiskö meijän...

BASSE: Hei mä keksin.

SAKU: No?

BASSE: Etitään onks tuolla takana mitään jännää!

SAKU: Joo!

(Pojat kirmaavat penkomaan biologianluokan tavaroita. Tytöt jäävät paikoilleen.)

3. kohta

(Virpi ja Molla istuvat lavan etuosassa. Molla hiljaa silittää Virpin selkää.)

VIRPI: Basse on täys urpo.

MOLLA: Mm.

VIRPI: Eiks se tajua, ettei noin voi sanoa?

MOLLA: Se oli kyllä rumasti tehty.

VIRPI: Mä en siis keksi mitään rumempaa mitä se olis voinut sanoa.

MOLLA: Oikeastaanhan se ei sanonut mitään.

(Virpi mulkaisee Mollaa.)

MOLLA: Oli se tosi rumaa.

VIRPI: Se on täys urpo.

MOLLA: Mm.

VIRPI: Sillä ei ole mitään tunteita.

MOLLA: Mm.

VIRPI: Eiks sua ärsytä, ettei kundeilla oo mitään hajua mistää?

MOLLA: En mä sitä ole erityisemmin ajatellut.

(Virpi nousee ylös ja alkaa kävellä edestakaisin Mollan ympärillä.)

VIRPI: Ne kehittyi jotain ihan sairaan monta vuotta myöhemmin ku tytöt ja sen kyllä huomaa. Kato nyt niitä!

(Molla ja Virpi kääntyvät katsomaan taakseen ja näkevät miten Saku ja Basse leikkivät luurangolla ja heittelevät tavaroita riemuissaan.)

VIRPI: Voi jummi. Ei noista tule ikinä mitään.

MOLLA: Ne nyt vaan on poikia.

VIRPI: Joo ja apinoita.

(Tytöt ovat hetken hiljaa. Virpi alkaa tarkkailla Mollaa.)

VIRPI: Ooksä vieläkään ollu kenenkään kanssa?

(Molla tuhahtaa.)

VIRPI: No ootko?

MOLLA: Mitäs luulisit?

VIRPI: Niin. Niin mä vähän ajattelin.

(Molla tuhahtaa ja pudistelee päätään kyllästynyt ilme kasvoillaan.)

VIRPI: En mä pahalla. Se on siis hyvä juttu.

MOLLA: Niin kai.

(Virpi istuu Mollan viereen.)

VIRPI: Kundit ei tajua mitään.

4. kohtaus

(Tytöt istuvat yhä alalavalla kun pojat tulevat ylhäältä alas löydettyään jotain hienoa. Basse hyppää eteen penistä muistuttava opetuskappale lanteilleen sidottuna. Saku tulee perässä yllään samanlainen.)

BASSE: Tsekatkaa mitä me löydettiin! Siistiä, eikö?

VIRPI: Ei voi olla totta.

(Tytöt nauravat.)

BASSE: Ette taatusti oo ennen nähnyt tällasta!

SAKU: Ette varmana!

MOLLA: Mistähän te olette keksineet, että haluttaisiinkaan?

BASSE: No Molla, äläs ujostele!

SAKU: Jos joskus tapaan jonkun joka osaa tehdä näin, se saa multa lämmintä kättä!

(Saku alkaa hakata Bassea vyötäröpeniksellään. Basse maksaa takaisin samalla mitalla. Miekkailvat. Tytöt naureskelevat yhä.)

SAKU&BASSE: Heilutanko, heilutanko
mulla on melkoinen heiluva tanko!
Jäykkä keppi, rautaheppi,

sellainen on mun hiilihanko!
Hurja keppi, järjetön heppi,
sinäkin saat sitä heiluttaa!
Jättiheppi, mieletön keppi,
pitää tätä välillä tuulettaa!

BASSE: Mulla on ollut kymmenen naista,
kymmenen joka sormelle,
niitä mä käsken istumaan
tähän sedän polvelle!
Sanon: "Tule lähemmäs,
tule vielä lähemmäs,
koetapa lannetta ketkuttaa!
Oon mahtisonni,
on sinun onni,
että tätä keppiä saat vetkuttaa!"

SAKU&BASSE: Heilutanko, heilutanko...

MOLLA: Mulla on sisällä pieniä kipinöitä,
ne mun vatsassa ratsastaa.
Öisin näen outoja unia,
joissa mun sisällä pamahtaa.

BASSE: Olen minäkin nähnyt niitä unia,
joissa sisällä muljahtaa,
ja se tunne on aamulla kumma...

SAKU: On heti pakko heiluttaa!

VIRPI: Teillä on päissä jotain vialla,
teillä on pahoja ongelmii!
Jos mä olisin joku teistä,
pitäisin turpani kii!

SAKU&BASSE: Heilutanko, heilutanko...

VIRPI: Mitä mä just sanoin.

MOLLA: Mm. Kundit ei tajua mitään.

VIRPI: Noi ei ainakaan tajua, yhtään mitään.

(Basse lopettaa miekkailunsa ja tulee taas lähelle tyttöjä.)

BASSE: On mulla korvat.

VIRPI: Ai miten niin?

BASSE: Niin, että kyllä mä sen kaiken tajuan, mitä kuulen.

VIRPI: Äh.

(Basse menee Mollan laukulle ja alkaa kaivella sitä. Molla sinkoaa hänen peräänsä hädissään.)

MOLLA: Et mene sinne.

(Basse löytää laukusta tamponin ja riemastuu.)

MOLLA: Basse!

BASSE: Saku, tuu kattoon! Näitä tytöt tunkee rööreihinsä, ei juma.

*(Basse heittää tamponin Sakulle, joka heittää sen takaisin Basselle. Molla yrittää avuttomasti saada tamponin kiinni, kunnes Virpi tulee väliin ja riuh-
taisee tamponin Bassen kädestä.)*

VIRPI: Niin?

*(Virpi ojentaa tamponin takaisin Mollalle, joka häpeissään työntää sen lauk-
kuunsa. Molla menee istumaan, mutta Virpi jää tuijottamaan Bassea tiukas-
ti.)*

VIRPI: Jos et tiennyt, niin kaikilla tytöillä on menkat.

BASSE: No joo... mut siis... Molla työntää tamppooneja...

VIRPI: Niin? Mitä sitten?

BASSE: No... ei mitään.

VIRPI: Sä oot niin urpo.

(Virpi menee Mollan perään istumaan. Basse tuijottaa hetken Virpiä ja Mollaa loukkaantuneena, mutta muuttuu pian taas iloiseksi.)

BASSE: Hei! Ei tässä vielä ollut kaikki! Saku, tuu!

(Basse ja Saku sinkoavat takaisin taemmas ja palaavat pian vyötäröpenikset yllään raahaten mukanaan fläppitaulua, jonka esillä olevalla liuskalla on lääketieteellisesti piirretty kuva kohdusta.)

VIRPI: Sä et voi olla tosissas.

(Basse alkaa esitellä kuvaa karttakepillä ja puhua opettajaa matkivalla äänellä.)

BASSE: Kuten näette, naisen sukupuolielimet ovat erilaiset kuin miehen.

VIRPI: On vai? En olis uskonu!

(Virpi nauraa, Basse katsoo häntä tiukasti. Sitten hän jatkaa opettajamaisesti.)

BASSE: Kuten kuvasta näkyy, on vagina-

(Saku tekee vieressä panoliikkeitä. Tytöt repeävät kauheaan nauruun. Saku pysähtyy ja katselee muualle.)

MOLLA: Basse toi on kohtu.

(Molla nousee ja menee repäisemään kuvan pois yhä nauraen.)

BASSE: Ky-kyllä mä sen tiesin. Katoin vaan et tiiättekö ite!

VIRPI: Niin varmaan!

MOLLA: Basse sä oot ihan hullu.

(Virpi ja Molla katsovat toisiaan ja välillä Bassea nauraen. Basse alkaa hermostunein elein selata fläppitaulua ja löytää pian oppikirjamaisen, alkeellisen kuvan vaginasta. Kuva on teipattu fläppitaululle väärinpäin.)

BASSE: A-ha!

VIRPI: Eikä, nyt se löysi jotain.

(Basse alkaa heilutella taas karttakeppiä ja puhua opettajamaisesti.)

BASSE: No niin. Tässä näette klassisen kuvan naisen genitaalialueista.

Tässä, heti häpykarvoituksen alla, näette klitoriksen, jossa on hermopäätteitä enemmän kuin missään muualla ihmisruumiissa.

(Basse osoittaa väärinpäin olevasta kuvasta peräaukkoa. Molla ja Virpi räjähtävät nauruun.)

BASSE: Mitä? Mitä nyt?!

(Tytöt pitelevät vatsojaan vedet silmissä.)

BASSE: No, hei! Mitä nyt?

VIRPI: Ei menny ihan oikein.

BASSE: *(hätääntyy)* Mitä, mitä mä tein?

(Basse tutkii piirustusta ja välillä katsoo tyttöjä. Hän on nolostunut ja hermostunut.)

VIRPI: Toi ei kyllä ainakaan oo ikinä nähnyt naista alasti.

MOLLA: No ei takuulla!

BASSE: Mitä ai minäkö? Siis puhutteko te minusta?

VIRPI: Mitäs luulet?

BASSE: No ootko ite!

VIRPI: Ai nähnyt naisen alasti?

(Virpi ja Molla mylvivät taas naurusta.)

MOLLA: Mä ainakin olen!

BASSE: No oon mäkin! Ihan varmasti oon!

VIRPI: Ai oot vai? Kenet muka?

BASSE: Vaikka kenet!

VIRPI: Niin, äitis.

SAKU: Joo ja ehkä siskos avaimenreiästä.

BASSE: Kenen puolella sä oikein olet?

SAKU: Sori.

BASSE: No oon nähnyt vaikka kenet.

VIRPI: Avaimenreikää lähemmäs et sitten olekaan päässyt.

BASSE: Olenpa! Olen! Oon nähnyt kolme keravalaista, yhden, jonka mä tapasin kun me oltiin perheen kanssa Englannissa ja sit yhden meidän koulusta, mutta en voi kertoa kenet!

VIRPI: Niin varmaan.

BASSE: Se on totta!

MOLLA: Luovuta jo.

BASSE: Totta totta totta totta!

VIRPI: No kerro sit nimeltä, että kenet!

MOLLA: Lopettakaa jo.

(Kukaan ei enää naura. On hetken hiljaista.)

VIRPI: No Basse, kenen kanssa sä oot sitten ollut?

BASSE: Ai mitä ollut?

VIRPI: No, silleen. Kyllä sä tiedät.

BASSE: No sun kanssa en ainakaan. Pihtari.

(Basse naurahtaa ja läpääyttää ylävitokset Sakun kanssa.)

MOLLA: Oliks toi susta hauskaa?

VIRPI: Niin! Luuletko, että mä jotenkin loukkaannun tosta? Voin kertoa, että sun jättäminen oli toistaseks mun elämän paras päätös!

BASSE: No... no... kenen kans ite oot ollu hä?!

MOLLA: Nyt lopetatte kaikki.

BASSE: Ai, että mun pitää kertoa, mut toi saa vaan mua haukkua.

VIRPI: Minäkö oon sua haukkunut?

BASSE: No etkö ole vai? Etkö just yrittänyt väittää, että mä olen neitsyt ja avaimenreiästä kurkkija ja...

MOLLA: Onks se susta jotenkin paha, että on neitsyt?

BASSE: No... no ei, mutta mä en kyllä ole.

VIRPI: Etpä varmaan.

BASSE: *(epäröi hetken)* Tyhmät!

(Basse nyrpistää nenäänsä ja astuu poikien alueelle. Muut jähmettyvät.)

5. kohtaus

(Basse seisoo poikien alueella harmistuneena.)

BASSE: Okei. Okei mä olen neitsyt. Mut ette ole itekkään ketään nähnyt alasti! Ja kyllä mä sitä paitsi olen, kun kerrankin fudisleirillä menin vahingossa tyttöjen suihkuun ja... no joo ehkä sitä ei lasketa. Mutta siis, okei mä en ehkä ole kokenut rakastaja, mutta olen mä sentään mies! Siis ei Saku-kaan oo ollut kenenkään kans eikä Molla eikä varmaan kyllä Virpikään, vaikka se siitä kauheasti luulee tietävänsä. Itse asiassa Virpi siis jätti mut sillon siksi, ettei se halunnu... tai siis varmaankin halus, mutta kun... ää miten tämän nyt sanoisi. Ei se vaan ollut valmis silleen kuin mä olin, olen. Mä olen valmis päästä varpaisiin saakka ja varsinkin keskivaiheilta, tajuukko, enkä mä voi mitään sille, että muijat on niin sairaan hitaita ja tulee perässä. En mä voi sille mitään, että Virpi dumppas mut koska ei halunnut mennä

sänkyyn, joten miksi se uhoaa nyt mulle siitä, että mä en ole saanut! Enhän mä ole voinut, kun ei se mulle anna!

(Basse siirtyy pois poikien alueelta. Muut kääntävät pänsä häntä kohti. Bassella on yhä uho päällä.)

BASSE: Okei Virpi, sä voitit.

VIRPI: Minkä?

BASSE: Okei, mä en siis ole kovin kokenut.

VIRPI: Yllätys.

MOLLA: Antakaa olla jo.

BASSE: Mutta.

VIRPI: Niin?

SAKU: Anna hei olla.

BASSE: Hiljaa nyt siellä. Mulla on Virpille asiaa.

MOLLA: Basse luovuta nyt jo. Tää ei pääty hyvin.

VIRPI: No mitä Basse? Mitä sä nyt haluat?

BASSE: No ootko ite sit niin ku... ollu jonku kanssa?

MOLLA: Basse se ei kuulu meille yhtään.

BASSE: Mun piti kertoa teille. Te voitte nyt yhtä hyvin kertoa mulle. Susta mä jo tiedän ja Sakusta. Neitsyt, neitsyt.

(Basse osoittelee Mollaa ja Sakua napakasti.)

BASSE: Mutta Virpi.

VIRPI: Mitä sä haluat, että mä sanon sulle?

BASSE: Kerro mulle vaan miten asia on.

VIRPI: Ai että kenen kanssa mä olen ollut?

BASSE: Niin, vai oletko kenenkään!

(Virpi nauraa halveksivasti.)

VIRPI: No oon!

(Basse kuohahtaa. Molla ja Saku seisovat hiljaa.)

BASSE: Kenen?

(Virpi kohauttaa harteitaan.)

VIRPI: Peten.

BASSE: Peten?!

VIRPI: Mm.

BASSE: Sehän...

(Basse perääntyy, menee takaisin kohti poikien aluetta.)

BASSE: Sehän on sua vaikka kuinka paljon vanhempi!

VIRPI: Mitä sitten?

BASSE: Mitä sitten?!

(Basse astuu takaisin poikien alueelle ja muut jähmettyvät.)

BASSE: Siis mitä!? Ei voi olla totta!

(Basse palaa takaisin ja alkaa nyt vaahdota Virpille.)

BASSE: Mä en voi uskoa tätä!

VIRPI: Mikä siinä nyt on niin ihmeellistä.

(Virpi naurahtaa ja katsoo Mollaa saadakseen tukea, mutta Molla kääntää päänsä.)

VIRPI: Hei.

BASSE: Miten sä sen viiksinaaman kanssa heilastelit, muttet mun, vaikka me seurusteltiin monta kuukautta! Monta kuukautta!

VIRPI: Mitä?!

BASSE: Kuulit kyllä.

VIRPI: Alaksä ihan tosissas syyttää mua jälkikäteen siitä, että mä en... uskomatonta.

BASSE: Nimenomaan! Uskomatonta.

(On hetken hiljaista. Sitten Virpi puristaa kätensä nyrkkiin ja vetää henkeä.)

VIRPI: Juttu on Basse niin, että sä olet tollanen pikkupoika. Pikku pikku Basse. Mä haluan miehen, miehen! Sellasta susta ei kyllä tule ikinä.

BASSE: Sä... sä Virpi olet kyllä... *(riisuu vyötäröpeniksensä ja heittää sen väkivaltaisesti nurkkaan)* yks luuska!

(Basse kävelee vihaisesti luokan takaosaan. Hän ei enää katso tyttöihin päinkään. Virpi hymyilee ensin Basselle kostonhimoisesti, mutta sitten hänen ilmeensä vakavoituu, muuttuu hiljaa melkein surulliseksi. Molla kävelee hiljaa hänen luokseen. Molemmat istuvat alas ja ovat hiljaa.)

6. kohta

(Molla ja Virpi istuvat edessä. Pojat ovat jääneet taakse istumaan. Basse mököttää.)

MOLLA: Virpi?

VIRPI: Mm.

MOLLA: Voinko mä kysyä jotain?

VIRPI: Totta kai.

MOLLA: Siis kun... mä tiedän, ettei me olla nykyään enää... tai siis, että sulla on uusia kavereita ja...

VIRPI: Ei sun tarvi edes kysyä. En mä sua vihaa siis tai mitään. Kyllä me varmaan aina ollaan ystäviä, tavallaan. Sori, että mä oon ollu kauhee.

MOLLA: Eiku emmä sitä.

VIRPI: Ai?

MOLLA: Tai siis kun... No. Millasta se niin ku on?

VIRPI: Ai mikä?

MOLLA: No... se. Niin ku kundin kanssa.

(Virpi hymyilee.)

VIRPI: Ai. Se.

(Työt tuijottavat eteensä hiljaisina.)

VIRPI: Se on tosi kivaa. Tosi kivaa.

(Molla painaa mielteliäänä päänsä. Virpi nousee hitaasti ylös ja asettuu tytön alueelle. Muut ovat paikoillaan, mutta nyt he kaikki kuuntelevat.)

VIRPI: Se oli tosi... omituista. Ikkuna oli auki ja mun oli kylmä. Peten henki haisi vähän kaljalta. Se sanoi kaikkea nättiä, että mä olen kaunis ja musta tuntui vähän oudolta. Kyllä mä tiesin, ettei se sitä tarkoittanut, tiesin koko ajan. Me oltiin Peten huoneessa, sillä oli sininen päiväpeitto, joka oli niin karhea, että pinta raapi. Mua sattui ihan hirveästi ja se oli tosi äkkiä ohi. Jotenkin se kuitenkin tuntui kestävän hirveän kauan. Sitten Pete vaan käänsi kylkeä ja nukautti. Mun käsi oli sen kyljellä. Mä lähdin ennen kuin se heräsi. Tuntui kurjalta.

(Virpi kääntyy katsomaan Mollaa, joka on painanut päänsä.)

VIRPI: Ja kaikki kysyi millasta se oli ja mä sanoin, että ihanaa. Tosi kiihkeätä. Kenelle mä voisin sanoa, että musta se tuntu kummalliselta ja vähän väärältä. Me puhuttiin ennen Mollan kanssa kaikesta, mutta sitten ei enää. Ja se oli tasan mun syytä. Enkä mä siks voinut sille yhtäkkiä soittaa ja kertoa.

(Virpi istuu alas ja nojaa käsiinsä.)

VIRPI: Välillä mä mietin, että olis pitänyt olla Bassen kanssa, vaikka kyllä mä silloin tiesin, etten ole ollenkaan valmis. Siks me erottiinkin, kun mua pelotti. Basse ei ymmärtänyt ollenkaan. Musta tuntui, että Peten kanssa on

toisenlaista, mutta aika pian sekin alkoi vongata. Sitten mä ajattelin, että sellasta se tulee aina olemaan, että kaikki tulee aina haluamaan sitä samaa ja pakko kai sen on joskus tapahtua.

VIRPI: Haluan muistaa mitä sydän tunsin aikaisemmin,
mitä tunsin ennen sitä iltaa.
Sen ajan kun sydän villinä vilisti
kun nyt se vain nukkuu hiljaa.
Kai minä sen voin sinulle paljastaa,
miltä tuntui se, mikä eniten pelottaa.

Tutisevat jalat hameenhelmaa heiluttaa,
jännittää ja tuo poika, minua keinuttaa.
Sängynpäätyyn päätyy sukkahousut, pusero ja huppu,
vaatteiden alle katoaa se leskenlehdennuppu,
jonka äiti aamulla kiinnitti mun rinnuksiin
ja sanoi, että mä näytin nätiltä niin.

Ja minä ajattelin niitä ajatuksia,
joista lapsena jaksoin laulaa,
niissä minä kohtaan soman miehen kohteliaan,
joka suutelee minua kaulaan.
Mutta ei kai sellaista ole olemassakaan,
parempi kai olla kuin ei olisikaan,
ehkä jossain joku minua odottaa
mutta minä jo tahdon nopeaa toimintaa.

Mun varpaitani kipristää ja hengitys loppuu
hetken päästä jo ajattelen mistä johtuu hoppu,
kun poika ylleni kiipeää ja rinnan painaa
mun rintaani vasten, jo sepalustansa kaivaa.

Siinä minä hiljaa hytkyn, hän hytkyy mua vasten,

tuntuu hankalalta, katon halkeamia lasken.

Ihan pian, tosi pian pojan keho värisee
ja se ylläni hetken tärisee,
Se nousee pois siitä päältä ja se syvään hengittää
sen kyljellä käteni lepää.
Suljen silmäni ja käännyn hänestä pois päin
ajattelen, eihän tämän pitänyt mennä näin.

Hartioilla painaa märkä peitto,
se katumuksella pestiin,
mun päässä vaan pyörii
mitä sen peiton alla tehtiin.

(Virpi hilaa itsensä Mollan viereen istumaan. Molla nostaa päänsä ja kuuntelee Virpiä.)

VIRPI: Molla, rehellisesti sanoen, mä en kauheasti tykännyt siitä.

MOLLA: A-ai.

VIRPI: Tai siis, olis pitänyt odottaa.

MOLLA: *(huokaa)* Musta tuntuu, että mikään ei ole oikein.

VIRPI: Miten niin?

MOLLA: Että sanotaan, että pitää odottaa ja silti sanotaan, että turha haastata aikaa. Mä en ymmärrä.

VIRPI: Jos mä saisin valita uudestaan, niin odottaisin.

MOLLA: Oikeesti?

VIRPI: Joo. Kyllä mun olis pitänyt.

(Basse hiipii takaa kuuntelemaan tyttöjen keskustelua lähemmäs. Tytöt eivät huomaa. Saku seuraa Bassea.)

VIRPI: Mun isosisko sanoi, että kundit on vielä parikymppisinäkin yhtä tyhmiä.

MOLLA: Mä en kyllä ihmettele yhtään.

VIRPI: Pete on kuitenkin mua paljon vanhempi. Mä ajattelin jotenkin, että se olis erilaista.

MOLLA: Erilaista kuin mikä?

VIRPI: No, että se jotenkin tietäis mitä se tekee.

MOLLA: (*nauraa*) Eiks se sit vai osannut?

VIRPI: No siis (*naurahtaa*) tavallaan joo. Mutta se oli niin... äh. Mä luulin, että... Ei me jotenkin tunnettu niin hyvin... Ei musta tuntunut, että se olis mua lähellä.

BASSE: Lähellä?

(Virpi kääntyy katsomaan Bassea, joka hämmentyneenä tuijottaa häntä.)

VIRPI: Niin.

BASSE: Lähellä? Ootte te tytöt kyllä outoja. Johan siinä ollaan sisäkkäin, kuinka paljon lähempänä voi edes olla!

MOLLA: Äh, Basse, ei se ole siitä kiinni.

BASSE: Ai mistä sitten?

VIRPI: Kyllä sä sitten tiedät.

MOLLA: Mä ahdistun kun mä ajattelen koko asiaa.

BASSE: Mä en!

MOLLA: Äh, jotenkin kun siitä puhutaan niin paljon. Ei kukaan koskaan sano mitään todellista. Mua ei huvita ikinä olla kenenkään kanssa jos se on näin hankalaa.

VIRPI: Ei se sitten enää ole.

MOLLA: Ai milloin?

VIRPI: Sitten kun... on aika. Sitten myöhemmin.

MOLLA: Mä en ikinä uskaltais edes paitaani riisua kenenkään muun nähdän.

VIRPI: Kuinka niin?

MOLLA: No...

(Molla osoittaa rintojaan.)

MOLLA: No mulla on vähän pojanvartalo.

VIRPI: Ooksä tosissas?

MOLLA: No kato nyt tätä!

BASSE: Molla hei! Et kai sä tosissas luule tollasta! Sä oot ehkä ainaki kolmanneks kuumin muija meidän koko koulussa. Likkojen jumppamaikka vaan menee edelle. Ja ehkä se kasiluokkalainen malli.

MOLLA: Älä viitti.

VIRPI: Ei Basse kukaan kysynyt sulta.

BASSE: Kysyikö joku sitten sulta vai?

VIRPI: Äh, sä et tajua mitään.

MOLLA: Älkää alkako taas.

BASSE: Virpi sua vaan nyppii, että mä en tykkää susta enää.

VIRPI: Mitä?!

BASSE: Sä oot vaan kateellinen, kun mä en halua sua enää. Sori vaan Virpi, sulla oli tilaisuutes.

MOLLA: Ihan totta lopettakaa nyt!

(Kaikki hiljenevät hetkeksi.)

VIRPI: Molla ihan totta. Älä mieti tollasia. Kukaan muu ei ajattele susta niin. Sä vaan itse näet vartalos erilaisena.

MOLLA: Niin kai.

VIRPI: Eikä sillä ole mitään tekemistä kundien tai minkään kanssa. Kyllä sä sitten tiedät kenelle haluat riisua.

MOLLA: Entä jos en tiedä? Aina vaan odottamista. Mitään ei tapahdu nyt.

VIRPI: Odotat vaan rauhassa.

(Molla on hetken hiljaa.)

MOLLA: Virpi?

VIRPI: No?

MOLLA: Aiotko sä... odottaa?

(Virpi nauraa. Bassekin nauraa mukana hermostuneesti.)

VIRPI: Johan se on mun osalta ohi.

MOLLA: Niin, mutta. Aiotko sä tehdä sen uudestaan?

(Virpi on hiljaa hetken ja miettii. Sitten hän pudistelee päätään.)

VIRPI: En aio.

BASSE: Ai ikinä!?

VIRPI: Hölmö. Kyllä varmaan joskus. Mutta vasta kun olen varma.

BASSE: Teitä naisia on kyllä tosi vaikea ymmärtää.

(Työt naurahtavat Basselle.)

MOLLA: Entä Saku? Sä et ole sanonut mitään?

SAKU: Emmä...ym.

VIRPI: No Saku, kyllä sulla ny joku mielipide on.

BASSE: Saku se on tommonen vanha naistenmies. Aina kylläämässä pepuja minkä ehtii.

SAKU: No.

VIRPI: Ties vaikka olis koulun kovin orhi! Pitkäkin on ja...

MOLLA: No Saku, miksi sä olet niin hiljaa?

VIRPI: Kyllä sä voit luottaa!

(Saku puristaa nyrkkinsä yhteen ja astelee painokkaasti poikien alueelle.)

7. kohtaus

(Saku seisoo poikien alueella. Hän on vihainen, lähes raivon vallassa. Muut ovat jähmettyneet paikoilleen.)

SAKU: Mä olen tosi kyllästynyt tähän aiheeseen. Joka päivä mä kuuntelen kun jätkät puhuu tytöistä ja niiden ruumiinosista ja hameenhelmoista ja var-taloista. Minua ei kiinnosta! Sanokaa homoks jos haluatte, mutta mua ei vois vähempää kiinnostaa seksi, tissit tai se kenellä on isoin muna!

(Saku riisuu väkivalloin yhä vyötäröllään keikkuvan vyötäröpeniksen ja heittää sen taakseen niin kovaa kuin jaksaa..)

SAKU: Okei! Haukkukaa jos haluatte, mutta mä olen neitsyt ja olen mielelläni vaikka koko lopun elämäni! Mulla on action man-kalsarit ja pieni muna, entä sitte? Mä tykkään Akkari-jätskibaarista ja sarjakuvista. Mä en ole koskaan nähnyt naista alasti, en edes pornolehdessä! Itse asiassa mä en ole koskaan nähnyt edes pornolehteä. Niin vähän mua kiinnostaa! Mitä väliä! Mitä väliä! Eikö enää voida puhua mistään muusta!?

(Saku astuu pois poikien alueelta ja huutaa nyt tovereilleen.)

SAKU: Mä olen kurkkua myöten täynnä tota vouhotusta! Yhdessä kesässä kaikki meni tällaiseksi! Ensin pelattiin ja riehuttiin ulkona, kyllähän sä muistat Basse? Sitten me tultiin kouluun ja kaikki muuttui. Nyt puhutaan vaan tisseistä ja pornolehdistä! Mä en jaksa sitä, en jaksa!

(Kaikki tuijottavat yleensä hiljaista Sakua suut auki. Saku hengittää raskaasti raivokohtauksensa jäljiltä ja lopulta rauhoittuu. Hän kääntyy pois päin muista, alkaa kuljeskella ympyrää ja pudistelee päätään. Muut seisovat hiljaa. Lopulta Basse menee taputtamaan Sakua olalle.)

BASSE: Se on ihan okei.

(Saku riuhtaisee itsensä pois Bassen läheltä. Molla nousee ylös.)

MOLLA: Tehdäänkö se esitelmä nyt? Saku?

(Virpi nousee ja nyökyttelee.)

VIRPI: Musta tuntuu, että nyt on hyvä hetki tehdä se. Luetaan kaikki vaan.

(Saku nyökyttelee ja menee ketään silmiin katsomatta pöytään istumaan. Virpikin istuu.)

BASSE: Saku se on ihan okei.

SAKU: Joo joo.

(Saku painaa harmistuneena päänsä ja alkaa lukea. Molla istuu pöytään ja Basse häntä vastapäätä.)

BASSE: Sitä paitsi ei mua haittaa yhtään olla neitsyt.

MOLLA: Ei se mitään haittaakaan.

BASSE: Mä nimittäin aion odottaa Mollaa niin kauan kun on tarvis. Voidaan sitten panna menemään molemmat ekaa kertaa! Sanot vaan Molla, niin tässä mä oon.

(Molla hiiltyy ja tuuppaa Bassea. Basse lentää alas tuoliltaan, selälleen maahan. Molla nousee seisomaan pöydälle, hän ylittää pöydän ja lähestyy Bassea uhmakkaasti.)

MOLLA: Selvä!

(Molla riisuu villatakkinsa ja heittää sen maahan.)

MOLLA: Tehdään se sitten. Anna tulla! Tässä mä oon!

BASSE: Mo-molla. Mikä suhun meni?

MOLLA: Tästähän sä olet koko päivän puhunut, anna tulla vaan, menikö pupu pöksyyn?

BASSE: Älä hei.

(Basse ryömii selkä maata pitkin Mollaa karkuun. Molla astelee hänen perässään uhmakkaasti, riisuu kenkensä ja sukkansa. Virpi nauraa pöydässä.)

MOLLA: No, mitä sä odotat? Mikä sulla on!?

BASSE: Molla, älä!

MOLLA: No? Mikä sulla on?

BASSE: En mä...

MOLLA: Sano vaan, sano!

BASSE: En mä halua.

(Molla pysähtyy ja kallistaa päätään hymyillen.)

MOLLA: Ei sun tarvinnut muuta kun sanoa.

(Virpi ja Saku nauravat ja alkavat taputtaa Mollalle. Molla kääntyy ja kävelee takaisin pöydän ääreen. Basse on yhä selillään lattialla. Hän on hämmentynyt.)

MOLLA: Jokohan voidaan keskittyä olennaiseen?

(Juuri kun Molla on päässyt istumaan pöytään, nousee Basse ylös ja osoittaa Mollaa.)

BASSE: Sua pelottaa ihan yhtä paljon!

MOLLA: Niin?

BASSE: Et säkään olis sitä tehnyt, vaikka mä olisin halunnut!

MOLLA: En niin.

BASSE: Oikeastaan mä tein sulle palveluksen! Muuten sä olisit joutunut olemaan mun kanssa tässä ja nyt!

MOLLA: Sovitaan niin.

BASSE: Mä voitin.

(Mollan ilme muuttuu ymmärtäväisestä vihaiseksi. Hän nousee seisomaan.)

MOLLA: Etkö sä ymmärrä?! Tästä kiireestä ja hosumisesta ei ole mitään hyötyä! Miksi kaiken pitäis tapahtua tässä ja nyt? Mitä väliä sillä on ketä pelottaa enemmän ja kuka on kokeneempi? Ajattele Basse, että sulla on joskus jossain vaimo ja lapsia, ehkä koira ja joku kiva auto. Miten sä haluat muistaa tämän kaiken? Kyllä me vielä ehditään vaikka mitä. Niin kuin Saku-

kin sanoi, mitä väliä sillä on kenen ja kuinka monen kanssa sä olet ollut tai vaikka et olisi kenenkään? Ei me ikuisesti tulla muistamaan, kuka oli siisti tyyppi ja kuka kaatoi eniten tyttöjä. Me tullaan vielä elämään niin kauan, että tämä kaikki ehtii unohtua.

(Virpi nousee Mollan vierelle.)

VIRPI: Hyvin sanottu.

MOLLA: Me voidaan olla ihan mitä me halutaan. Ei kaikessa pidä ajatella sitä, onko siisti tai luuseri. Elämässä on niin paljon muuta.

(Kaikki hiljenevät hetkeksi. Molla ja Basse hymyilevät toisilleen. Sitten Molla nyökkää muille. Kaikki alkavat avata kirjojaan, Bassekin tulee pöydän äärelle. Hän on hetken aikaa pää painuksissa.)

BASSE: On... on mullakin action man-kalsarit.

(Molla hymyilee Basselle. Virpikin hymyilee.)

8. kohtaus

(Virpi, Saku, Molla ja Basse istuvat pöydässä. Yhtäkkiä koulunkello soi. Kaikki joutuvat paniikin valtaan)

BASSE: Voi perse!

MOLLA: Ei paniikkia, ei paniikkia, me selvitään kyllä.

BASSE: Selvitään kyllä? Eihän me olla tehty yhtään mitään!

MOLLA: Kyllä me luettiin, me luettiin kaikki.

VIRPI: Molla hei nyt ihan totta. Me ei osata yhtään mitään.

MOLLA: No onhan tässä nyt puhuttu vaikka mitä, ehkä me sattumalta tiedetään kaikki tästä aiheesta.

VIRPI: No mikä meidän aihe oli?

SAKU: *(huokaa helpotuksesta)* Erilaiset lisääntymismenetelmät!

VIRPI: No hei! Mehän voidaan suoltaa vaikka mitä. Ei mitään hätää.

(Molla nappaa Sakun kädestä lapun ja taittaa sen kokonaiseksi.)

MOLLA: Hyönteisten erilaiset lisääntymismenetelmät. Hyönteisten! Me luettiin vaan ton lapun toinen puoli.

SAKU: Eikä!

MOLLA: Voi perse.

(Kaikki miettivät hetken aikaa hiljaisina.)

VIRPI: Lähdetääks livohkaan?

BASSE&SAKU: Joo!

MOLLA: Lähdetään!

VIRPI: Oikeesti, Molla? Meinaaks sä lintsata?

MOLLA: Joo mut vaan tän kerran. Me tehdään tää myöhemmin kuntoon.

(Basse alkaa siivota fläppitaulua ja muita tuomiaan esineitä takaisin takalavalle.)

BASSE: Auta Saku, mä en jaksa näitä yksin!

SAKU: Mihin me sit mennään täältä?

VIRPI: Akkari-jätskibaariin!

MOLLA&SAKU: Joo!

(Pojat siirtyvät takalavalle fläppitaulun kanssa. Molla on menossa auttamaan, mutta Virpi pysäyttää hänet.)

VIRPI: Molla, meidän täytyy ihan vähän jutella.

MOLLA: Okei, mutta ei nyt.

VIRPI: Mieluummin nyt heti.

MOLLA: Eikö se voi odottaa?

VIRPI: En usko, musta meidän täytyis puhua nyt heti.

(Samaan aikaan kun tytöt puhuvat edempänä, raahaavat Basse ja Saku tavaroita taakse ja yrittävät siirtää kaiken sennäköiseksi, etteivät he olisi käyneetkään koko luokassa. He siirtelevät luurangoa ja nahistelevat. Lopulta luurangolta irtoaa käsi ja pojat yrittävät saada sitä takaisin. Sitten siltä irtoaa pää. Fläppitaululle kiinnitetty kuva genitaaleista irtoaa ja lähtee leijaillemaan. Basse saa sen kiinni ja vie takaisin fläppitaululle.)

MOLLA: No?

VIRPI: Äh. Tämä on vähän noloa. Mä en oikein tiedä miten mä sanoisin, niin mä vaan sanon tämän.

MOLLA: No? Mitä?

VIRPI: Basse tykkää susta ihan niin paljon kuin sä tykkäät siitä.

(Molla nolostuu ja lähtee kuljeskelemaan edestakaisin. Hän ei enää katso Virpiä lainkaan silmiin.)

MOLLA: Älä viitti.

VIRPI: Ja mua ei haittaa se yhtään. Mua haittasi se aluksi, mutta nyt mä ai-
on antaa teidän olla.

MOLLA: Ei ole mitään meitä.

VIRPI: Ihan totta Molla. Älä haaskaa tätä. Se on hieno tyyppi, Basse. Ja se
tosiaan tykkää susta.

MOLLA: Eikä...

VIRPI: Ja sä tykkäät siitä ihan yhtä paljon.

(Molla nostaa hitaasti päänsä ja katsoo Virpiä silmiin. Virpi hymyilee. Pojat ovat saaneet kaiken järjestettyä ja tulevat nyt alas.)

VIRPI: No, joko mennään?

(Molla raapii niskaansa ja välttelee Basseen katsomista.)

BASSE: Mä hajotin luurangon.

MOLLA: A-ai ton?

(Virpi nauraa. Sakukin yhtyy nauruun.)

VIRPI: Lähdetään jo! Kohti Akkareita! Saku, ota reppariin!

SAKU: Hyppää kyytiin.

VIRPI: Eteenpäin vanha koni.

(Virpi hyppää Sakun reppuselkään ja he lähtevät ravaamaan pois luokasta. Basse ja Molla jäävät vielä luokkaan.)

BASSE: Mä taidan jäädä tänne.

MOLLA: Mitä?

BASSE: Kun mä... kun mä hajotin sen luurangon. Mä aion kantaa siitä vastuun.

(Molla nyökyttelee hiljaisena.)

BASSE: Mutta kiitos Molla.

MOLLA: Mistä?

BASSE: Musta tuntuu, että tämä aamupäivä on opettanut mulle ihan hirveästi. Musta tulee varmaan vielä joskus mies.

(Molla nauraa.)

MOLLA: Ooksä varma, ettet sä tule?

BASSE: Joo.

MOLLA: Toi on tosi aikuinen teko.

BASSE: Mm.

MOLLA: Musta se on hienoa. Vastuullisuus.

(Molla nyökkää, kääntyy ja ottaa muutaman askeleen pois päin. Sitten hän pysähtyy, kääntyy ja palaa vielä takaisin pussatakseen Bassea. Basse yllättyy. Sitten Molla irrottaa itsensä Bassesta ja juoksee hymyillen tiehensä.)

BASSE: Wau.

(Basse seisoo hetken paikoillaan. Sitten hän lähtee Mollan perään. Muutama askeleen jälkeen hän pysähtyy, palaa takaisin luokkaan, nappaa mukaansa kondomipallon ja juoksee sitä ilmassa pompotellen Mollan perään.)

BASSE: Molla, oota!

(Kun Basse on hävinnyt, kuulemme koulunkellonsoinnin uudestaan.)

Loppu.

